PELASTUSOPISTO

25.2.2021

Pelastusopiston tilinpäätös 2020

PeODno-2021-146

Sisällys

1 Toimintakertomus 3
1.1 Johdon katsaus 3
1.2 Tuloksellisuus 4
1.3 Vaikuttavuus 5
1.3.1 Koulutus- ja opiskelijapalvelujen toiminnan vaikuttavuus 5
1.3.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen vaikuttavuus 8
1.3.3 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus 9
1.4 Toiminnallinen tehokkuus 10
1.4.1 Toiminnan tuottavuus 10
1.4.2 Toiminnan taloudellisuus 11
1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus 15
1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus 20
1.5 Tuotokset ja laadunhallinta 22
1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet 22
1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu 24
1.6 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen 26
1.7 Tilinpäätösanalyysi 28
1.7.1 Rahoituksen rakenne 28
1.7.2 Talousarvion toteutuminen 30
1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma 31
1.7.4 Tase 31
1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma 31
1.9 Arviointien tulokset 33
1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä 34
2 Pelastusopiston talousarvion toteumalaskelma 34
3 Pelastusopiston tuotto- ja kululaskelma 36
4 Pelastusopiston tase 37
5 Liitetiedot 39
6 Allekirjoitukset 44

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Toimintavuosi 2020 oli COVID-19-pandemian värittämä ja Pelastusopiston näkökulmasta erittäin poikkeuksellinen. Omaa toimintaa jouduttiin tarkastelemaan kriittisesti välttämättömyyden näkökulmasta myös erityisesti johdon äkillisten virkavapauksien takia. Toiminnan turvaamiseksi ja sisäisen turvallisuuden tulevien ammattilaisten valmistumisen varmistamiseksi Pelastusopistolla oli ja on laajamittaisesti käytössä erittäin tiukat rajoitukset lainsäädäntö huomioiden.

Kevätlukukaudella 2020 Pelastusopiston kaikki koulutustoiminta oli keskeytyksissä yhden kuukauden. Tänä aikana toteutettiin opetushenkilöstön kehittämisviikko, jossa painotus oli etäopetuksen pedagogiikassa ja työvälineissä, sekä opetuksen hyvien käytänteiden jakamisessa. Tämän jälkeen henkilöstö teki erittäin suuren työn muokatessaan lukujärjestyksen sekä opetuksen materiaaleineen ja toteuttamistapoineen COVID-19-tilanteeseen sopivaksi. Kaikki mahdollinen toteutettiin etä-/verkkokoulutuksena. Harjoittava opetus järjestettiin pienryhmissä porrastaen ja valmistuvia kursseja priorisoiden. Pelastusopiston järjestämä täydennyskoulutus peruttiin. Keväältä ja alkukesältä peruuntui paljon varautumiskoulutuksia ja myös normaalisti AVI:en kanssa yhteistoiminnassa pidetyt valmiusharjoitukset peruttiin koko vuoden ajalta. Vain OLKI20-harjoitus toteutui verkkoyhteyksillä. Kansainvälisen pelastustoimen virka-aikaisen varallaolon järjestelyt tarkistettiin keväällä ja toiminta jatkui sisäministeriöstä saatujen tarkennettujen linjausten pohjalta. Työturvallisuuden harjoitusalueen toiminta sekä testaustoiminta harjoitusalueella oli keskeytyksissä. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta jatkui pääsääntöisesti lukuun ottamatta testaustoimintaa. TKI-toiminta toteutettiin etätyöskentelynä. Tukitoimintoja ajettiin keväällä alas koulutustauon ajaksi siten, että välttämätön ja tarkoituksenmukainen hallinto- ja tukipalvelutoiminta jatkui ja mahdollisti keskeytyksen jälkeen mahdollisimman joustavan koulutustoiminnan jatkumisen.

Kaiken kaikkiaan kevään ponnistus oli erittäin hieno osoitus koko Pelastusopiston henkilöstön osaamisesta ja sitoutumisesta perustehtäväämme. Samoin kevään onnistuminen oli osoitus opiskelijoidemme motivaatiosta ja hyvästä asenteesta yhteisen päämäärän saavuttamiseen. Viikoittaiset tapaamiset oppilasyhdistyksen hallituksen kanssa varmistivat tiedon kulkemisen ja ratkaisujen löytämisen yhteisiin haasteisiin.

Kevään 2020 tiukan sulun jälkeen syyslukukausi lähti liikkeelle osaamistavoitteiden saavuttamisen periaatteesta. Opetusta lähdettiin toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan etäopetuksena. Syksyllä panostettiin entistä enemmän "kupla- ja sama pienryhmä"- toimintaan, jotta laajat tartuntaketjut olisi mahdollista välttää ja mahdolliset tartunta- ja altistumisketjut olisi helpompi selvittää. COVID-19 -tartunnat vältettiin, osaamistavoitteet saavutettiin ja tutkinto-opiskelijoiden kurssit valmistuivat ajallaan. Syyslukukaudella täydennyskoulutuksia priorisoitiin toteuttamalla vain esim. Finavian, pelastustoimen ja kansainvälisen pelastustoiminnan valmiuteen liittyviä koulutuksia. Kansainvälisen pelastustoiminnan valmius asiantuntijoiden lähettämiseen toteutui sovitusti.

Pohjois-Savon koronatilanteen pahennuttua syksyllä (marraskuussa) Pelastusopistolla otettiin käyttöön laaja ja vahva maskisuositus, huolimatta siitä, että turvavälit pystytiin pitämään. Tässä yhteydessä toteutettiin laaja kertakäyttömaskien jako niin henkilöstölle kuin tutkinto-

opiskelijoillekin. Syyslukukauden lopulla hankittiin kangasmaskeja koko henkilöstölle tarkoituksena vähentää kertakäyttömaskeista syntyvän jätteen määrää. Pelastusopistolla otettiin käyttöön ns. liikennevalomalli, josta nopealla silmäyksellä nähdään, miten toimitaan, jos tilanne huononee tai paranee. Samoin toteutettiin oma infovideo käsihygieniasta, turvaväleistä ja maskien käytöstä. Vahva etätyösuositus oli ja on voimassa Pelastuspistolla.

Opiston johdon toimintakyvyn varmistamiseksi osa johdosta työskenteli etänä. Pelastusopiston koronaryhmä kokoontui keväällä päivittäin ja syksyllä joka viikko. Koronaryhmään kuuluivat vuoden lopulla rehtori, koulutusjohtaja, hallintojohtaja, tutkimuspäällikkö, tekninen päällikkö, kaikki koulutuspäälliköt (3 kpl), turvallisuuskoordinaattori, työsuojeluvaltuutettu ja koronakoordinaattori sekä työterveyshuollon asiantuntijalääkäri. Viestintä on ollut aktiivista koko ajan ja sitä on pyritty tehostamaan aina tarpeen vaatiessa. Keväällä rehtori tiedotti omaa henkilökuntaa viikoittain sähköpostilla. Syyslukukaudella rehtorin tiedotteet julkaistiin viikoittain omalle henkilöstölle sähköpostilla, opiskelijoille Petrassa (intranet) ja sidosryhmille sähköpostilla.

Ennen joulutaukoa 2020 suunniteltiin myös kevät 2021 toteutettavaksi mahdollisuuksien mukaan etäopetuksena. Harjoittavan opetuksen lisäksi vain aloittavat kurssit suunniteltiin saapuvaksi kampukselle. Näin haluttiin varmistaa opintojen sujuva alkaminen ja opiskelijoiden tutustuminen omiin kurssitovereihinsa. Koronavuodesta huolimatta pystyttiin suunnittelemaan vuoden 2022 opetussuunnitelmat normaalissa oppilaitoksen suunnittelusyklissä.

Pelastusopiston henkilöstö on toteuttanut erinomaisesti perustehtäväänsä. Koulutustoiminnan kehittämisen lisäksi erityisesti pelastustoimintaan liittyvien hankkeiden kautta on tuotettu koko alan kehittymistä hyödyntävää materiaalia. Jotta perustehtävän toteuttaminen on jatkossakin mahdollista, Pelastusopiston perustoimintaedellytykset on varmistettava. Huolta aiheuttaa erityisesti epävarmuus perusrahoituskehyksen vajauksesta, joka realisoituu viimeistään vuonna 2023, mikäli kehystason nostoa ei pystytä takaamaan. Koronavuoden hektisyys jarrutti Pelastusopiston tutkintojen sisäisen kehittämisen 2030+ -prosessin etenemistä, mutta työ etenee nyt rinnan vuoden lopussa alkaneen pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutusuudistuksen kanssa.

1.2 Tuloksellisuus

Pelastusopiston on osoittanut olevansa valtakunnallinen pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen tuottaja ja kehittäjä, joka toiminnallaan keskeisesti vaikuttaa myös koko alan kehittymiseen. Toimintavuotta 2020 leimasi erityisesti Covid-19-pandemia, mutta merkittävästi myös meneillään olevat yhteiskunnalliset muutokset, koulutuksen uudistaminen sekä Pelastusopiston sisäiset prosessit ja henkilöstöjärjestelyt. Henkilöstöä on pyritty tukemaan aktiivisella viestinnällä sen mukaisesti, kuin Pelastusopiston johdolla on ollut tietoa käytettävissään. Erittäin haastavasta tilanteesta huolimatta, keskeiset tulostavoitteet on saavutettu hyvin varmistaen erityisesti tulevien sisäisen turvallisuuden ammattilaisten valmistuminen aikataulussa. Perustehtävät niin oppilaitoksena, alan kehittäjänä kuin valtion virastona on pystytty hoitamaan hyvin kompleksisesta toimintaympäristöstä huolimatta.

Taulukko 1. Tulossopimuksen 2020 sekä Talousarvioesityksen 2020 tavoitteet ja toteuma vuodelle 2020.

	YKSIKKÖ	TAVOITE 2020	TOTEUMA 2020
HTV-määrä	kpl	128	126,3
Ammatillisen peruskoulutuksen tutkinnot	kpl	180	180
Amk- tutkinnot	kpl	30	45
Tutkintokoulutuksen laatuarviointi (1-4)	ind	3,08	3,28
Julkaisujen määrä	kpl	19	13
Kotimaisten yhteistyöhankkeiden määrä	kpl	n/a	17
Kansainvälisten projektien määrä	kpl	n/a	3
TKI-hankkeisiin kytketyt opinnäytetyöt	kpl	7	3
VMBaron keskiarvo (1-5)	ind	3,47	3,52

1.3 Vaikuttavuus

Toimintavuoden aikana Pelastusopisto on kyennyt toteuttamaan perustehtäväänsä laadukkaasti ja tehokkaasti. Huolimatta siitä, että kevään erittäin vaikeissa olosuhteissa osaamistavoitteet asetettiin tasolle riittävä, tavoitteet voidaan sanoa saavutetun erinomaisesti. Samoin syksyn osalta osaamistavoitteet saavutettiin hyvin. Haasteellisessa tilanteessa, jossa COVID-19 on aiheuttanut laajamittaisia koko organisaatiota koskettavia lisätehtäviä ja vaatinut henkilöstöltä epävarmuuden sietokykyä, joustavuutta ja innovatiivisuutta, oppilaitoksen normaalirytmiin kuuluvista toimenpiteistä on suoriuduttu aikataulussa. Muukin koulutuksen kehittävä ote on "digiloikan" lisäksi värittänyt koronavuoden tekemistä. Meneillään on useita hankkeita, joissa pelastustoiminnan peruselementtejä on tutkittu ja kehitetty. Julkaisujen lisäksi uutta oppimateriaalia valmistuu niin tutkinto-, täydennys- kuin sopimushenkilöstökoulutukseen.

Koronatilanteesta huolimatta myös kansainvälisen pelastustoiminnan asiantuntijoita on pystytty turvallisesti lähettämään ja näin omalta osaltamme ylläpitämään Suomen hyvää mainetta merkittävänä kansainvälisenä toimijana. Lisäksi Pelastusopiston henkilöstö on antanut runsaasti asiantuntijalausuntoja ja haastatteluja ja some-viestintää on kehitetty.

1.3.1 Koulutus- ja opiskelijapalvelujen toiminnan vaikuttavuus

Pelastusopiston koulutustoiminta keskeytyi sisäministeriön määräyksellä 18.3.-13.4.2020 välisenä ajankohtana COVID-19-pandemian takia. Keskeytysjaksolla valmisteltiin toteutussuunnitelmia, ottaen huomioon valtakunnalliset/alueelliset rajoitteet liittyen kokoontumismääriin, suojautumiseen ja turvallisuuteen koulutustoiminnassa. Keskeytysjakson aikana henkilöstölle tarjottiin koulutusta siirtymisestä etäopetukseen sekä etäopetusmateriaalien luomiseen. Koulutustoiminnan jatkuessa pääprioriteetti oli tutkintokoulutuksessa sekä sen mahdollistamisessa, jotta pelastustoimi sekä

Hätäkeskuslaitos saa ammattitaitoista työvoimaa rekrytoitavaksi alkuperäisen aikataulun mukaisesti. Suunnitelmallisesti varmistettiin myös jatkavien opiskelijoiden osaamistason riittävyys opintojen jatkuvuuden näkökulmasta. Kevätlukukautta jatkettiin juhannukseen saakka, millä pystyttiin aikataulullisesti jatkamaan pienryhmäopetusta, huomioiden voimassa olevat kokoontumisrajoitteet. Priorisoinnista johtuen lisä- ja täydennyskoulutusten osalta tarjontaa jouduttiin perumaan ja/tai siirtämään eteenpäin. Syksyn osalta kesäkuussa valmisteltiin lukujärjestyksiä etäopetuksen toteuttamista varten. Syksyllä 2020 etäopetusta toteutettiin niiltä osin, kuin se osaamisvaatimuksen huomioon ottaen oli mahdollista. Samalla priorisoitiin lisä- ja täydennyskoulutusta palvelemaan pelastustoimen tehtäväkenttää. Pelastusopistolla ei vuoden 2020 aikana ollut todettuja koronavirustartuntoja ei opiskelijoissa eikä henkilökunnassakaan, mikä johtui osittain erittäin määrätietoisesta turvallisuuskulttuurin kehittämisestä ulottaen sen käsittämään myös COVID-19 -ohjeistuksen.

Pedagogista kehittämistä jatkettiin tukemaan etäopetuksen toteuttamismahdollisuuksia mm. pedagogisesti harkittujen ja osaamisen lisäämisen tukena toimivien opetusvideoiden tuottamisella. Käänteisen opetuksen menetelmien jalkautusta koulutustoimintaan jatkettiin.

Pelastusopiston vuonna 2019 käynnistämän Siviilivalmiuden koulutuslinjan toiminnan kehittäminen jatkui vuonna 2020. Aiempaa kehittämistyötä on jalkautettu ja vakiinnutettu, mm. varautumiskoulutuksen digitoitua koulutustarvekyselyä edelleen hyödyntämällä. Siviilivalmiuden koulutuslinjan koulutus toteutettiin Pelastusopiston koulutustoiminnan keskeytyksen jälkeen pääsääntöisesti etänä. Toisaalta kaikkea koulutusta ei voitu toteuttaa suunnitellusti: osa kansainvälisen pelastustoiminnan harjoittavista kursseista järjestettiin lähiopetuksena, toteutuksissa tosin huomioitiin koronapandemia ja sen asettamat rajoitteet. Koulutustehtävää onnistuttiin toteuttamaan hyvin sekä lähi- että etäopetuksena muokatuilla toteutussuunnitelmilla. Varautumiskoulutuksen osalta myös kohderyhmät olivat pääosin valmiita verkon kautta edistettyyn oppimiseen, ja vaikka osa kursseista peruttiin yhteistyökumppaneiden aloitteesta, tiettyjen kurssien suosio jopa kasvoi verkkototeutuksena järjestettyinä.

Verkossa tapahtuvasta koulutuksesta kerättiin palautetta hyödynnettäväksi verkkokurssien parhaiden käytäntöjen kehittämisessä. Peruuntuneiden kurssien osalta resursseja suunnattiin mm. koulutussuunnittelun kehittämiseen ja varautumiskoulutuksen osalta mm. Kunnan varautumisen johtaminen -oppaan laatimiseen. Valmius lähettää kansainvälistä apua säilytettiin ja kansainvälisiin avunpyyntöihin vastaamista pohdittiin erittäin tarkoin ja tapauskohtaisesti - ennen kaikkea asiantuntijoiden turvallisuus kaiken pohdinnan ytimenä. Asiantuntijoita lähetettiin Dominikaaniseen tasavaltaan tukemaan WFP:n toimintaa maan haasteellisessa koronatilanteessa sekä TAST-tiimi Libanoniin tukemaan - osana EU:n kokonaisvaltaista apua - Libanonin viranomaisia räjähdysonnettomuuden jälkeisessä tilanteessa. Pelastusopiston toimintaa tukevaa Finn Rescue Teamin työryhmätoimintaa jatkettiin.

Työturvallisuuden harjoitusalueen (TTHA) ESR-rahoitteista kehittämisprojektia toteutettiin huolimatta koronapandemian aiheuttamista haasteista. Projektin tavoitteena on kehittää toimintaa vastaamaan erityisesti pk-yritysten tarpeisiin. Myös pelastustoimen työturvallisuuden parantaminen on yksi projektin tavoitteista. Muuten Työturvallisuuden harjoitusalueen toimintaa rajoitettiin tiukalla koronaohjeistuksella tutkintokoulutuksen turvaamiseksi. TTHA:n kehittämisverkosto käynnistettiin toiminnan kehittämisen tueksi.

Pelastusopiston sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmän sekä opetussuunnitelman kehittämistyötä jatkettiin mm. sähköistä koulutusmateriaalia tuottamalla sekä järjestämällä kattavasti vastaavan kouluttajan koulutustapahtumia sekä substanssiin liittyviä seminaareja varmistamaan riittävä osaavan kouluttajahenkilöstön määrä siirtymäajan puitteissa. Järjestelmästä saatu palaute on kokonaisuudessaan ollut erittäin positiivista. Koulutusjärjestelmää on kehitetty pitkäjänteisesti yhteistyössä kehittämisverkoston ja alan toimijoiden kanssa. Koulutuskokonaisuuksien osalta viiden kurssin sisältö on jo valmiina käyttöönottoon Koulumaalissa. Kehittämistyötä jatketaan suunnitellusti.

Tutkintokoulutusta toteutettiin suunnitelmien mukaisesti. Poliisiammattikorkeakoulun kanssa jatkettiin AMK-koulutukseen liittyvien käytänteiden sopimista. Hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen osalta opiskelijoiden opiskelupaikkoja toteutettiin mallilla 24+24 vastaamaan Hätäkeskuslaitoksen tarpeisiin. Pelastajaopiskelijoiden osalta valmisteltiin vuoden 2021 opiskelupaikkojen lisäystä (+18) hallitusti lisäämällä suunnittelussa kurssikokoa.

Pelastusopiston täydennyskoulutustarjontaa priorisoitiin palvelemaan pääsääntöisesti pelastustoimen tehtäväkenttää. Syksyllä 2020 pystyttiin toteuttamaan myös osa muille sidosryhmille suunnatusta täydennyskoulutuksesta etä- ja etä-/lähiyhdistelmätoteutuksia kehittämällä. Pelastusopiston kysyntä sisäisen turvallisuuden asiantuntijana on vahvaa.

KEJO-kenttäjärjestelmän toiminnallisuutta, myös moniviranomaisyhteistyössä, testattiin edelleen sekä sen opetuksellisen käyttöönoton suunnittelua jatkettiin. KEJO:n käyttöympäristön ja laitteiden käytön suunnittelu oli keskiössä suunnitellessa pelastustoiminnan johtamisen tulevaisuutta erityisesti opetuksen näkökulmasta. ERICA- ja KEJO-järjestelmien käyttöönotto mahdollistaa uudella tavalla tilannekeskusoppimis- ja toimintaympäristön kehittämisen mm. pelastustoimen ja ensihoidon johtamisen tueksi. Koulumaali-oppimisympäristöä on aktiivisesti kehitetty ja ylläpidetty sekä koordinoitu toimintaa pelastuslaitosten suuntaan. Tilanne- ja johtokeskustoiminta on vakiinnutettu osaksi koulutustoimintaa.

Koulutus- ja opiskelijapalvelujen henkilöstö käynnisti ja toteutti aktiivisesti useita hankkeita ja oli myös mukana monissa hankkeissa mm. Osaamisenkartoitusmalli OKA1- ja OKA2-hankkeissa luotiin sähköinen arviointisovellus pelastustoimen käyttöön eri johtamistasoille ja eri onnettomuustyyppeihin. Samalla luotiin myös ryhmänjohtamisen tasolle pelastustoiminnan johtamisen arviointimallit. Jatkohankkeessa laadittiin Pelastustoiminnan johtamisen osaamiskartoituksen käsikirja sekä eri onnettomuustyyppeihin harjoitteet. Koulumaali-verkko-oppimisympäristöön laadittiin lisäksi teoriakysymyspankki ja kysymykset aiheeseen liittyen. Muita hankkeita olivat Kohti tuloksellisempaa turvallisuusviestintää -hanke, Pelastuslaitosten ilmoitusmenettelyjen ja yhteistyöryhmien kehittämishanke, Pelastuslaitosten arvioiva valvontamenetelmä -hanke, pelastuslaitosten kumppanuusverkoston Turvallisuuspalveluiden onnettomuuksien ehkäisyn osaamisvaatimusten hanke, SM:n hanke pelastuslaitosten onnettomuuksien ehkäisyn sovelluksen ja sen koulutusympäristön kehittämiseen, TOKEVA2020 sekä Savusukellusosaamisen kehittäminen Suomessa, Tieliikennepelastamisen kehittäminen Suomessa (sopimushenkilöstökoulutus SOPKO), Putoamisvaarallisella alueella työskentelyn kehittäminen Suomessa (SOPKO) sekä Metsäpalohanke (TKI). Kotimaisen hanketoiminnan lisäksi kansainvälistä yhteistyötä on tehty kumppanina EU ModExLot3-kenttäharjoituksia järjestävän projektikonsortion jäsenenä, tosin harjoituksia ei ole järjestetty koronapandemian aikana. Kansainväliseen pelastustoimintaan suunnattujen erityisresurssien hyödyntämistä kotimaan onnettomuustilanteissa

selvitettiin edelleen Erityisresurssit suorituskykyinä -hankkeessa. Pelastusopiston panos Eurooppalaisten pelastuspalvelu- ja kriisinhallintakeskusten verkosto (Network of European Hubs for Civil Protection and Crisis Management) -hankkeessa erityisesti koulutukseen liittyvissä osioissa oli merkittävä tuoden näkyvyyttä Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismissa.

Pelastusopisto on ollut aktiivinen pelastusalan verkostotoimija eri ministeriöiden, viranomaistahojen sekä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Pelastusopiston koulutuksen kehittämisverkostot ja Pelastusopiston neuvottelukunta ovat keskeisiä kumppaneita toiminnan kehittämisessä. Myös pelastuslaitosten kumppanuusverkoston kanssa tehtiin aktiivista yhteistyötä. Pelastusopistolla on edustajat kaikilla kumppanuusverkoston palvelualueilla ja lisäksi kaikissa Turvallisuuspalveluiden alla toimivissa 7:ssä pelastuslaitosten asiantuntijaverkostoissa. Pelastusopiston asiantuntemusta hyödynnetään verkostotoiminnassa ja verkostotoiminnan kautta saadaan suunnattua ja kehitettyä Pelastusopiston koulutustoimintaa paremmin kentän tarpeita vastaavaksi.

1.3.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen vaikuttavuus

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen tulosalueen tehtävänä on huolehtia osaltaan pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä tutkimistoiminnan koordinoinnista kuten laissa Pelastusopistolle on säädetty. Lisäksi tulosalueen tehtävänä on vastata Pelastusopistolle laissa säädetyn pelastustoimen toimenpiderekisterin (Pronto) teknisestä ylläpidosta. Näiden lisäksi tulosalue vastaa toimenpiderekisteriin liittyvistä tilastopalveluista ja tiedolla johtamiseen tarvittavan tiedon jalostuspalvelusta sekä Pelastusopistolla toteutettavista koe-, testaus- ja menetelmätestauspalveluista.

Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta on tulosalueen vastuulla ollut vuoden 2020 aikana seuraavat hankkeet:

- OKA2 – Osaamisenkartoitusmalli alipäällystölle ja sopimuspalokunnan ryhmänjohtajille (2019-2021),
- Vaeltavien palojen turvallinen sammuttaminen (TRAVEL INTERVENTION) (2019-2021),
- Savusukellusosaamisen kehittäminen Suomessa (2019-2021),
- Metsäpalot Fennoskandian alueella ilmaston ja metsien rakenteen muuttuessa (2019-2021),
- Pelastajan työvälineet ja henkilökohtaiset suojaimet metsäpaloissa (2019-2021),
- Palontutkintaselosteen uudistus (2019-2021),
- Tieliikennepelastamisen kehittäminen Suomessa (2020-2021),
- MAST - Maastopalojen leviämismallit ja jalostettu metsävaratieto osana pelastustoimen tilannekuvan muodostamista (2020-2021),
- Asumisturvallisuuden tietoperusteinen ennakointimalli KAT-TIME (2020-2021),
- Strategisella viestinnällä vaikuttavuutta pelastustoimeen (202-2022),
- Sammutustekniikka rakennus- ja liikennevälinepaloissa (2020-2022),
- Putoamisvaarallisella alueella työskentelyn (PVAT) kehittäminen Suomessa (2020-2022),
- EUCPT Modex Lot3 2020-2021 (2020-2021),
- Liesipalojen syttyminen, vaikutukset ja ehkäisy (2020-2022),
- PPRD EAST 3 (2020-2024),
- Pelastuslaitosten ilmoitusmenettelyjen ja yhteistyöryhmien kehittäminen (2019-2020),

- EUCPT ModEX Lot3 2019-2020 (2019-2020),
- Kohti tuloksellisempaa turvallisuusviestintää (Mobitubi) (2018-2020),
- TOKEVA 2020 (2018-2020) ja
- Erityisresurssit suorituskykyinä - ERSU (2019-2020).

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelut on sisäministeriön pyynnöstä vastannut kansallisen Pelastusasenteet 2020 –kyselyn toteutuksesta, osallistunut Pelastustoimen ja siviilivalmiuden suorituskyky ja suunnitteluperusteet –hankkeen työpaketin 1 toteutukseen sekä osaltaan ollut toteuttamassa Sisäministeriön hallinnonalan koronaitsearviointia.

Tutkimusjohtaja kuului sisäministeriön asettamaan Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämistyöryhmään sekä pelastuslaitosten kumppanuusverkoston PelaTKI-ryhmään.

Kesäkuulle 2020 suunniteltua Pelastustoimen tutkimuspäiviä ei järjestetty COVID-19-tilanteen vuoksi. Kesäkuussa 2020 julkaistaan toinen Pelastus- ja turvallisuustutkimuksen vuosikirja. Vuosikirjassa julkaistiin viisi vertaisarvioitua artikkelia.

Pelastusopisto jatkoi vuonna 2020 TKI-toiminnan ja koulutuksen yhteyden vahvistamista. Tavoitteen toteuttamiseksi lisättiin opettajien ja opiskelijoiden osallistumista hankkeisiin. Vuoden aikana 16 opettajaa osallistui tutkimus- ja kehittämishankkeiden projektityöhön. Lisäksi useat opettajat antoivat asiantuntijuuttaan hankkeille. Vuoden aikana valmistui 3 päällystöopiskelijan tekemää Pelastusopiston hankkeeseen liittynyttä opinnäytetyötä. Neljä päällystöopiskelijaa oli palkattuina tutkimusapulaisiksi TKI-palveluihin. Koulutusjohtaja kuului TKI-johtoryhmään ja tutkimusjohtaja osallistui koulutuksen johtoryhmän kokouksiin tarvittaessa.

Vuonna 2020 Pelastusopiston TKI-toiminnan tavoitteena oli varmistaa TKI-toiminnan tuloksiin perustuva tiedon paras sopivuus toimialan käytäntöihin. Tämä varmistettiin osallistamalla opettajia sekä pelastuslaitosten ja muiden pelastusalan sidosryhmien edustajia hankkeisiin.

Hankevalmisteluissa verkostoiduttiin sidosryhmien kanssa. Kaikissa hankevalmisteluissa oli mukana pelastustoimen eri sidosryhmiä. Kaikissa hankkeissa varattiin resursseja ja rekrytoitiin Pelastusopiston palopäällystöopiskelijoita tutkimusapulaisiksi. Toimialan hankkeiden ohjaus- ja työryhmiin osallistumiset tarkasteltiin huolella ja päätettiin Pelastusopiston strategiaa ja tutkimusstrategiaa tukevasti.

1.3.3 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Pelastusopistolla ei ollut siirto- eikä sijoitusmenoja.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

1.4.1.1 Koulutus- ja opiskelijapalvelujen toiminnan tuottavuus

Koulutettavapäiviä toteutui vuonna 2020 yhteensä 85 248, josta ammatillisen koulutuksen osuus oli 50 895 (TTS tavoite 2020 48 240) Koulutettavapäivien kokonaismäärä laski edellisvuodesta noin yhden prosentin. Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutettavapäivät olivat yhteensä 685. Koulutettavapäivät lisääntyivät ammatillisessa tutkintokoulutuksessa. Pakollista varautumiskoulutusta toteutettiin vuonna 2020 78 koulutettavapäivää, muun varautumiskoulutuksen koulutettavapäivät laskivat n. 60 %. Liiketaloudellisen täydennyskoulutuksen koulutettavapäivämäärä laski edellisvuoden tasolta ollen 1631 koulutettavapäivää (vuonna 2019 4300 koulutettavapäivää). AMK-koulutuksen koulutettavapäivämäärä nousi 9 %. Luento- ja tuntiopetuksen määrä (ml. täydennyskoulutus) oli 3190 h, joka oli 4210 tuntia vähemmän kuin vuonna 2019. Pelastusopiston oman opetushenkilöstön lisäksi käytettiin tuntiopettajia, joiden kautta luotiin myös vuorovaikutusta oppilaitoksen ja työelämän välille. Tuntiopettajien määrän huomattavasti pienempi käyttö johtui COVID-19-pandemiasta.

Pelastusopiston henkilötyövuodet olivat 126. Vuoteen 2019 verrattuna Pelastusopiston henkilötyövuodet nousivat n. 8,5 % Nousu perustui sekä uusiin tehtäviin (mm. sopimushenkilöstön koulutusvastuu, oppimateriaalituotanto), lisääntyneisiin projekteihin että välttämättömiin opettaja- ja tukipalveluhenkilöstön rekrytointeihin.

Kansainvälisen pelastustoiminnan tuottavuuteen vaikuttaa merkittävästi se, onko kunakin vuonna painottunut enemmän harjoittava vai luokkahuoneessa tapahtuva koulutus ja minkä verran koulutusta on toteutettu hankerahoituksella. Koronapandemian vuoksi opetussuunnitelmassa olleet harjoittavat kurssit ja ulkomaan kenttäharjoitukset eivät toteutuneet. Myös muu kansainvälinen koulutus, mukaan lukien EU:n pelastuspalvelumekanismin koulutus, ovat olleet tauolla, eikä projektirahoituksella toteutettuja kursseja ole ollut.

Taulukko 2. Tuottavuuden toteuma ja tavoite.

	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TAVOITE 2020	TOTEUMA 2020	ERO TAVOITE/ TOTEUMA 2020 %
Koulutettavapäivät/ Henkilötyövuodet *	895	948	816	1084	25 %
Koulutettavapäivät/ Opettaja *	1321	1 329	1257	1307	4 %
*Talousarvioesitys 2020					

Toteutumatieto on laskettu seuraavasti:
Koulutettavapäivät/henkilötyövuodet: 85248 / 78,65 =1 084
Koulutettavapäivät/opettaja: 85248 / 65,21 = 1 307

Koulutettavapäivät/henkilötyövuodet -suhdeluku oli 1084, nousua edellisvuoteen verrattuna oli 25 %. Koulutettavapäivien määrä suhteessa opettajien määrään laski 4 % vuoden 2019 tasosta. Laskuun vaikutti pääasiassa opettajien opetustyöajan kohdentuminen aiempaa enemmän suunnittelutyöhön COVID-19-pandemiasta johtuen.

1.4.1.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen toiminnan tuottavuus

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tuottavuutta voidaan mitata hankkeiden määrää henkilötyövuosiin suhteutettuna. TKI-palveluissa henkilötyövuosia kertyi 12,66. Tutkimus- ja kehittämishankkeiden määrä suhteessa tehtyihin henkilötyövuosiin nousi hieman edellisvuoden 1,50, ollen 1,58.

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

1.4.2.1 Koulutus- ja opiskelijapalvelujen toiminnan taloudellisuus

Opiskelijakohtaiset vuosikustannukset ja koulutettavapäivähinnat ammatillisessa peruskoulutuksessa

Opiskelijakohtainen vuosikustannus ammatillisessa peruskoulutuksessa (pelastaja- ja hätäkeskuspäivystäjäkoulutus) oli 26 102 euroa, joka oli noin 5 % enemmän kuin vuonna 2019. TAE-tavoite ylittyi noin 8 %. Koulutettavapäivän hinnaksi ammatillisessa peruskoulutuksessa muodostui 145 euroa, joka oli vuoden 2019 toteumaa korkeampi. Sekä opiskelijakohtainen vuosikustannus että koulutettavapäivän hinta ammatillisessa peruskoulutuksessa pysyi asetettujen maksimitavoitteiden alapuolella. Pelastajakoulutuksen kokonaiskustannukset nousivat edellisvuodesta noin 16 %. Kustannusten nousuun vaikutti harjoitusalueelle tehdyt investoinnit (vuonna 2019 ei investointeja) sekä COVID-19-pandemian aikaansaamat pienryhmäopetukset. Harjoitusalueinvestoinnit kohdistuvat eniten juuri pelastajakoulutukseen. Hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen kustannukset nousivat 19 % hätäkeskuspäivystäjäopiskelijoiden sisäänottomäärän lisäyksen sekä sen vaatimien investointien vuoksi.

Taulukko 3. Taloudellisuustavoitteet ja toteuma.

* Tavoite talousarvioesitys 2019	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TAVOITE 2020	TOTEUMA 2020	ERO TAVOITE/ TOTEUMA 2020
*Koulutettavapäivän hinta ammatillisessa peruskoulutuksessa	148	139	max. 156	145	-11
Koulutettavapäivän hinta AMK-koulutuksessa	93	95	n/a	99	n/a
*Opiskelijakohtainen vuosikustannus ammatillisessa peruskoulutuksessa	26622	24937	max. 28 074	26 102	-1972
Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta	213	192	n/a	241	n/a
*Koulutuksen kokonaiskustannukset	11231182	11 461 861	12 830 000	11 480 009	-1 349 991
Koulutukseen käytetyt htv:t	90,93	91,20	n/a	78,65	n/a

AMK -koulutuksen koulutettavapäivähinta

Koulutettavapäivähinta AMK-koulutuksessa nousi, ollen 99 euroa (vuonna 2019 95 euroa). Koulutettavapäivän hinta lasketaan jakamalla AMK-koulutuksen kustannukset koulutettavapäivien lukumäärällä. AMK-koulutuksen kokonaiskustannukset nousivat noin 14 %. Koulutettavapäiviä kertyi vuonna 2020 yhteensä 28 294, joka oli 2317 päivää enemmän kuin edellisvuonna. Koulutettavapäivien ja kokonaiskustannusten nousu aiheutuivat vuonna 2020 suunnitellusti aloitetusta päällystöopiskelijoiden AMK A12-ryhmästä. Ryhmä toteutuu lähtökohtaisesti joka toinen vuosi.

Ammatillinen lisäkoulutuksen koulutettavapäivän hinta

Ammatillisen lisäkoulutuksen koulutettavapäivähinta oli 241 euroa. Ammatillinen lisäkoulutus käsittää Pelastusopiston toteuttaman varautumiskoulutuksen (pakollinen ja muu), ja täydennyskoulutuksen (kelpoisuuden tuottava 1 §, liiketaloudellinen 3 § ja budjettivaroin tuettu 4 §) kokonaisuudessaan. Ammatillisen lisäkoulutuksen kustannukset nousivat edellisvuodesta noin 20 % ja koulutettavapäivät samaan aikaan laskivat noin 49 %. Laskua oli pandemiasta johtuen kaikissa koulutusryhmissä. Varautumiskoulutuksen keskimääräiset koulutettavapäivähinnat ovat yleensä matalampia kuin täydennyskoulutuksien keskimääräiset hinnat koulutuksen sisällöllisen toteutuksen ja siitä aiheutuvien kustannusten erilaisuuden takia. Esimerkiksi suuri osa täydennyskoulutuksesta toteutetaan harjoitusalueella, jonka kustannukset ovat suhteessa korkeammat kuin yleensä luokka- tai vastaavissa tiloissa toteutetuissa varautumiskoulutuksissa.

Koulutuksen kokonaiskustannukset

Koulutuksen kokonaiskustannukset vuonna 2019 olivat 11 480 009 euroa, joka oli 18 148 euroa enemmän kuin vuonna 2019.

Taulukko 4. Muut taloudellisuuden tunnusluvut.

	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TOTEUMA 2020
Koulutettavapäivän keskimääräinen bruttohinta	138	133	136
Opiskelijakohtainen käyttömeno amk-koulutuksessa	16 820	17044	17858
Täydennyskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	254	260	296
Pakollisen varautumiskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	190	-	178
Muun varautumiskoulutuksen koulutettavapäivän hinta	157	115	158

Koulutettavapäivän keskimääräinen bruttohinta lasketaan jakamalla koulutuksen kokonaiskustannukset koulutettavapäivien kokonaismäärällä. Koulutettavapäivän keskimääräinen bruttohinta oli 136 (vuonna 2019 133 euroa) euroa.

Täydennys- ja varautumiskoulutuksien koulutettavapäivähinnan muutoksiin vaikuttavat merkittävästi toteutettujen koulutuksien sisällölliset ratkaisut sekä se, kuinka paljon vuoden kuluessa toteutetaan kelpoisuuden tuottavaa, budjettivaroin tuettua ja liiketaloudellista koulutusta. Vuonna 2020 Täydennyskoulutuksen (1 §, 3 § ja 4 §) tulot, kokonaiskustannukset ja koulutettavapäivät laskivat merkittävästi johtuen COVID-19-pandemiasta.

1.4.2.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen taloudellisuus

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan kokonaiskustannukset nousivat vuodesta 2019. Nousuun vaikuttivat sekä hankkeiden lisääntyminen että kansainvälisen pelastustoiminnan hankkeiden sisällyttäminen Pelastusopiston TKI-toiminnan raportointiin (aiemmin raportoitu erikseen osana Kriisinhallintakeskusta/kansainvälistä pelastustoimintaa). Kansallisia hankkeita oli neljä vähemmän (17) kuin vuonna 2019 (21). Samalla TKI-toimintaan käytetyt henkilötyövuodet nousivat 12,10:sta 12,66 henkilötyövuoteen, mikä nosti henkilöstökuluja. Pronto-järjestelmän erillismenot vähenivät, koska henkilökustannukset vähenivät rekrytointihaasteiden vuoksi. Järjestelmässä ilmenneisiin virheisiin ja korjaustarpeisiin reagoitiin, mikä lisäsi kustannuksia. Lisäksi aikaisempina vuosina tiedonkeruun kehittämistarpeiden kohdalla on odotettu korvaavan tietojärjestelmän tulemista. Koska korvaavan tietojärjestelmän suunnittelukaan ei ole edennyt, lisääntyneen tiedonkeruun tarpeeseen on vastattu kehittämällä nykyistä järjestelmää.

Taulukko 5. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan taloudellisuus.

	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TAVOITE 2020	TOTEUMA 2020
Taloudellisuus				
TKI-toiminnan kokonaiskustannukset - josta Pronton erillismenot	1 762 750 409 517	2 471 746 425 693	2 030 000 484 000	2 668 264 409 932
Budjettivaroin tuetun TKI-toiminnan kustannukset	921 834	1 267189	956 000	1 364 248
- josta erillismenot (kirjanpito)	527 361	603 660	n/a	170 708
Yhteisrahoitteisen TKI-toiminnan kustannukset	789 389	1 100 237	1 280 000	1 205 402
- josta erillismenot (kirjanpito)	446 185	672 696	n/a	936 983
Liiketaloudellisen TKI-toiminnan kustannukset	51 527	104 320	70 000	98 614
- josta erillismenot (kirjanpito)	6 060	17 878	n/a	21 128

1.4.2.3 Kansainvälisen pelastustoiminnan taloudellisuus

Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksessa keskimääräinen kustannus per kurssilainen oli 1638 euroa, noussen vuodesta 2019 n. 31 %. Kansainvälisen pelastustoiminnan kustannuksiin per kurssilainen vaikuttaa merkittävästi se, onko kunakin vuonna painottunut enemmän harjoittava vai luokkahuoneessa tapahtuva koulutus. Vuonna 2020 koulutuksen tavoitteena oli lisätä asiantuntijoiden määrää rosteriin ja siten käytännön harjoittavia kursseja oli opetussuunnitelmassa useita. Vuonna 2020 suunnitellut osallistumiset kansainvälisiin harjoituksiin peruuntuivat koronapandemian vuoksi. Myös muu kansainvälinen koulutus, mukaan lukien EU:n pelastuspalvelumekanismin koulutus, ovat olleet tauolla, eikä projektirahoituksella toteutettuja kursseja ole ollut.

Kansainvälisen pelastustoiminnan toimintamenoista vuodelta 2020 siirrettiin määrärahaa vuodelle 2021 noin 211 000 euroa. Keskeiset tekijät siirtyvän määrärahan jäämiselle ovat edellä mainitun COVID-19 –pandemian takia siirtyneet koulutukset/harjoitukset, jotka oli suunniteltu toteutettavaksi vuodelle 2020, sekä suunniteltujen kehittämistoimien siirtyminen vuodelle 2021 (mm. viestinnän kehittäminen).

Taulukko 6. Kansainvälisen pelastustoiminnan taloudellisuus.

	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TAVOITE 2020	TOTEUMA 2020
Kv-pelastustoiminnan kustannukset, €/vuosi, netto	1 350 836	1 233 514	n/a	1 215 944
Koulutuskustannukset, Kvpel, sis. yleiskulut	722 284	626 988	n/a	891 322
Keskimääräinen kustannus per kurssilainen Kvpel (enintään) kehys, arviomr, EU, ulkop.	3 783	1 250	n/a	3609
Koulutettavapäivän keskimääräinen kustannus Kvpel sis. yleiskulut	1023	635	n/a	1301

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on laadittu suoritteista, jotka muodostuvat sisäministeriön maksuperustepäätöksen (1288/2019) 1 §:n, 3 §:n ja 4 §:n mukaisesta toiminnasta. Pelastusopistolla on kahdenlaisia liiketaloudellisesti hinnoiteltavia suoritteita: 4 §:n mukaisia ns. budjettivaroin tuettuja suoritteita, jotka ovat valtion 75 % kurssipäivän hinnasta subventoimaa koulutusta, sekä 3 §:n mukaisia puhtaasti liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavia suoritteita. Molemmista suoriteryhmistä on laadittu omat kustannusvastaavuuslaskelmansa. Lisäksi maksulliseen toimintaan kuuluvat julkisoikeudelliset suoritteet (1 §), joille on maksuperusteasetuksessa (1288/2019) säädetty kiinteä hinta.

Taulukko 7. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden tavoitteet ja toteuma.

Sisäministeriön asetus (1288/2019)	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TAVOITE 2020	TOTEUMA 2020	ERO TAVOITE/ TOTEUMA 2020
Liiketaloudelliset, markkinahintaiset suoritteet	119 %	119 %	119 %	105 %	14 %
Budjettivaroin tuetut liiketaloudelliset suoritteet	83 %	72 %	72 %	63 %	9 %
Julkisoikeudelliset suoritteet	62 %	73 %	73 %	50 %	23 %

Budjettivaroin tuetut liiketaloudelliset suoritteet (4§)

Pelastusopiston maksullisista suoritteista annetun sisäministeriön asetuksen (1288/2019) 4 §:ssä todetaan, että Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 36 §:n 2 momentissa tarkoitettuja

suoritteita, joiden kysyntää valtio haluaa lisätä ja joista Pelastusopisto perii asiakasmaksuna keskimäärin 75 prosenttia kurssin kuluista, ovat Pelastusopiston harjoitusalueella sovellettuina harjoituksina toteutettavat kurssit, joilla opetetaan pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien miehistöltä vaadittavaa pelastustoiminnan ammattiteknistä osaamista. Pelastusopisto voi käyttää 1 momentin mukaisten suoritteiden kustannusten kattamiseen enintään 40 000 euroa vuodessa kuitenkin siten, että osallistujaa kohden voidaan käyttää enintään 550 euroa.

Budjettivaroin tuettujen liiketaloudellisten suoritteiden tuottoja vuodelle 2020 kirjattiin yhteensä 91 895 euroa. Tuotot laskivat vuodesta 2019 noin 33 %. Koulutusta toteutetaan pääasiassa julkiselle sektorille, mutta myös elinkeinoelämälle. Kurssitarjonnassa ei tapahtunut edellisvuoteen olennaista muutosta, mutta COVID-19-pandemian takia organisaatiot eivät lähettäneet koulutuksiin henkilöitä. Vuonna 2020 toteutettuja kursseja olivat mm. Vaarallisten aineiden kurssi, + 50-vuotiaat palomiehet kurssi, Täydentävät sammutusmenetelmät -kurssi, Puomitikkaan kuljettajakurssi, Korkealla työskentelyn kouluttajakurssi ja Raskaan kaluston tieliikennepelastus -kurssi. Budjettivaroin tuettujen liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus vuonna 2020 oli 63 %. Asetuksessa määritelty kustannuskatto (40 000 euroa) ylittyi 38 103 euroa. Budjettituettujen liiketaloudellisten suoritteiden koulutettavapäivähinta nousi vuoden 2019 tasosta ollen 429 euroa.

Maksulliset liiketaloudelliset suoritteet (3 §)

Markkinaperusteisesti hinnoiteltavien liiketaloudellisten suoritteiden tuotot olivat 830 192 euroa. Liiketaloudellisten täydennyskoulutuksien kysyntä laski edellisvuodesta lähes 50 %. Muun muassa Pelastuslaitokset eivät turvallisuusalan kriittisinä toimijoina voineet lähettää henkilöstöään täydennyskoulutukseen koronapandemian vuoksi.

Pelastusopisto pyrkii kehittämään koulutuksia vastatakseen entistä paremmin asiakkaiden tarpeisiin. Täydennyskoulutuksilla on ollut merkittävä taloudellinen merkitys Pelastusopiston toiminnan kokonaisrahoituksessa, mutta Pelastusopisto ei kykene kasvattamaan liiketaloudellista täydennyskoulutusta siten, että tuotoilla voitaisiin kompensoida toiminnan rahoitukseen tehtyjä kehysleikkauksia, mikäli anottua kehysrahan nostoa kehyskauden vuosille 2023–2024 ja siitä eteenpäin ei saada.

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 105 %. Pelastusopiston koulutuksien kustannukset muodostuvat kursseille suoraan kohdistuvista kustannuksista ja niistä yleiskustannuksista, joita jaetaan Pelastusopiston kustannusajureilla myös liiketaloudelliseen täydennyskoulutukseen. Kustannusajureiden jakoperusteet (esimerkiksi koulutettavapäivät) vaihtelevat vuosittain, mikä vaikuttaa yleiskustannusten kohdentumiseen ja edelleen kustannusvastaavuuteen.

Liiketaloudellinen toiminta yhteensä

Liiketaloudellinen toiminta yhteensä käsittää budjettivaroin tuetun ja markkinahintaisen liiketaloudellisen toiminnan. Tuotot olivat yhteensä 922 087 euroa. Tuotot pienenivät edellisvuodesta noin 49 % perustuen "maksullinen toiminta" -tuottojen vähenemiseen. Kustannusvastaavuus laski edellisvuodesta 15 prosenttiyksikköä ollen 98 %.

Julkisoikeudelliset suoritteet (1 §)

Pelastusopiston järjestämiä julkisoikeudellisia kursseja olivat sopimuspalokunnan päällikkökurssit, sivutoimisen teollisuuspalopäällikön peruskurssi, sopimushenkilöstön vastaavan kouluttajan koulutukset sekä vesisukelluskurssi. Julkisoikeudellisten kurssien hinnoittelusta on päätetty sisäministeriön asetuksessa Pelastusopiston maksullisista suoritteista. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot laskivat edellisvuodesta tuottojen kokonaismäärän ollessa 120 869 euroa. Kustannusvastaavuus laski 23 prosenttiyksikköä ollen 50 %. Koronapandemia vaikutti merkittävästi myös julkisoikeudellisten suoritteiden tuottoihin.

Taulukko 8. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus.

	Budjettituetut liiketaloudelliset suoritteet (4 §)	Liiketaloudelliset suoritteet (3 §)	Liiketaloudellinen toiminta yhteensä	Julkis-oikeudelliset suoritteet (1 §)	Yhteisrahoit-teinen toiminta
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan myyntituotot	91 895	472 743	564 638	120 869	
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	357 449	357 449	0	
TUOTOT YHTEENSÄ	**91 895**	**830 192**	**922 087**	**120 869**	**411 422**
KUSTANNUKSET					
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	192	5 444	5 636	969	42 656
Henkilöstökustannukset	31 515	226 810	258 325	99 107	612 932
Vuokrat	0	731	731	2 134	31 120
Palvelujen ostot	5 216	13 507	18 723	8 491	131 320
Muut erilliskustannukset	1 180	8 374	9 554	10 805	19 980
Erilliskustannukset yht.	**38 103**	**254 866**	**292 969**	**121 506**	**838 008**
KÄYTTÖJÄÄMÄ	53 792	575 326	629 118	-637	-426 586
Maksullisen toiminnan osuus Yhteiskustannukset					
- tukitoimintojen kustannukset	23 893	110 710	134 603	83 016	217 180
- poistot	671	13 119	13 790	2 332	6 100
- korot	0	0	0	0	0
- muut yhteiskustannukset	82 470	412 489	494 959	36 623	45 139
= osuus yhteiskustannuksista yhteensä	**107 034**	**536 318**	**643 352**	**121 971**	**268 419**
Kokonaiskustannukset yhteensä	**145 137**	**791 184**	**936 321**	**243 477**	**1 106 427**
YLIJÄÄMÄ (+)/ALIJÄÄMÄ (-)	**-53 242**	**39 008**	**-14 234**	**-122 608**	**-695 005**
Kustannusvastaavuusprosentti	**63 %**	**105 %**	**98 %**	**50 %**	**37 %**

Taulukko 9. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma.

	Julkisoikeudelliset suoritteet				Liiketaloudelliset suoritteet			
(1000 e)	2020 Toteutuma	2020 Tavoite	2019 Toteutuma	2018 Toteutuma	2020 Toteutuma	2020 Tavoite	2019 Toteutuma	2018 Toteutuma
TUOTOT								
maksullisen toiminnan tuotot								
- maksullisen toiminnan myyntituotot	121	204	204	123	565	1 350	1 352	1 330
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0	3	3		357	440	440	481
Tuotot yhteensä	**121**	**207**	**207**	**123**	**922**	**1 790**	**1 793**	**1 811**
KOKONAISKUSTANNUKSET								
Erilliskustannukset								
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	1	1	1	6	7	7	4
- henkilöstökustannukset	99	95	95	79	258	420	424	416
- vuokrat	2	5	5	4	1	2	2	5
- palvelujen ostot	8	16	16	12	19	60	61	44
- muut erilliskustannukset	11	10	10	4	10	28	28	25
Erilliskustannukset yhteensä	**122**	**127**	**128**	**100**	**293**	**517**	**523**	**494**
Osuus yhteiskustannuksista								
- tukitoimintojen kustannukset	83	85	85	50	135	310	314	256
- poistot	2	2	2	2	14	30	30	34
- korot	0	0	0	0	0	1	1	0
- muut yhteiskustannukset	37	70	69	75	495	710	714	682
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	122	157	157	127	643	1 051	1 059	971
Kokonaiskustannukset yhteensä	**243**	**284**	**285**	**227**	**936**	**1 568**	**1 582**	**1 465**
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot - kustannukset)	**-123**	**-77**	**-78**	**-103**	**-14**	**222**	**211**	**346**
Käytetty MPL 7.1 § mukainen hintatuki								
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	**-123**	**-77**	**-78**	**-103**	**-14**	**222**	**211**	**346**
Käytettävissä ollut MPL 7.1 § mukainen hintatuki								

2020 tavoitteet seuraavat vuoden 2019 toteutumaa

Taulukko 10. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma.

KILPAILULLISEN TOIMINNAN TULOSLASKELMA

	Vuosi 2020 toteuma
TUOTOT	
Kilpailullisen toiminnan tuotot	
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	472743
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	357449
Tuotot yhteensä	830192
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Erilliskustannukset	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5444
Henkilöstökustannukset	226810
Vuokrat	731
Palvelujen ostot	13507
Muut erilliskustannukset	8374
Erilliskustannukset yhteensä	**254866**
Osuus yhteiskustannuksista	
Tukitoimintojen kustannukset	110710
Poistot	13119
Korot	0
Muut yhteiskustannukset	412489
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	536318
Kokonaiskustannukset yhteensä	**791184**
TULOS	**39008**
(tuotot - kustannukset)	
KUSTANNUSVASTAAVUUS	**105 %**

Kilpailuneutraliteettilaskelmassa noudatetaan Valtiokonttorin (VK/1480/00.00.01.06.00/2019) määräystä (maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman sekä tuloslaskelman laatiminen). Toiminnan tuotot ja kulut tulee esittää tilikausikohtaisena tuloslaskelmana, jonka tulee olla johdettavissa kirjanpidosta. Pelastusopiston osalta kilpailulliseen toimintaan katsotaan kuuluvaksi liiketaloudellisten suoritteiden myynti ja muu maksullinen toiminta.

Laskelma on laadittu siten, että ko. toiminnan tuotoista on vähennetty niiden tuottamisesta aiheutuneet erilliskustannukset sekä niiden osuus yhteiskustannuksista. Yhteiskustannukset on vyörytetty suoritteille ja toiminnoille käyttäen ajureina koulutettavapäiviä sekä asuntolan, kurssihotellin ja harjoitusalueen osalta käyttöraportteja.

1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Taulukko 11. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuden tavoite ja toteuma.

* Tavoite talousarvioesitys / toteutuma	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TAVOITE 2020	TOTEUMA 2020	ERO TAVOITE/ TOTEUMA 2020 %-yksikköä
Yhteisrahoitteinen toiminta *	50 %	63 %	63%	37%	26%

Vuoden 2020 tavoite seuraa vuoden 2019 toteutumaa

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat 1 042 000 euroa. Tuotot nousivat edellisvuodesta noin 18 %. Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus käsitti Palosuojelurahastolta saatuja tuottoja liittyen Pelastusopiston hankerahoituksiin. EU:lta saatu rahoitus oli myös hankerahoitusta koskien mm. EU:n puiteohjelmien mukaisia hankkeita tai Pelastusopiston harjoitusalueen Työturvallisuuden harjoitusalue (TTHA) hanketta. Yhteisrahoitteisessa toiminnassa toiminnan tuottoihin vaikuttavat keskeisesti kunkin vuoden hankkeiden kokonaismäärä ja hankkeiden euromääräinen suuruus. Kustannusvastaavuudeksi kirjattiin 63 %, joka parani edellisvuoteen verrattuna 13 prosenttiyksikköä. Hankkeiden keskimääräinen omarahoitusosuus oli 37 %. Yhteisrahoitteisissa hankkeissa omarahoitusosuudet vaihtelevat ulkopuolisen rahoittajan tai hankkeen mukaan, mikä vaikuttaa myös osaltaan kustannusvastaavuuden vuosittaisiin vaihteluihin.

Taulukko 12. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (laskelma omarahoitusosuudesta).

(1000 e)	2020 Tavoite	2020 Toteutuma	2019 Toteutuma	2018 Toteutuma
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT				
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	660	336	669	367
EU:lta saatu rahoitus	300	24	302	492
Muu valtiohallinnon ulkopuolinen rahoitus				
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	70	51	71	22
Tuotot yhteensä	**1030**	**411**	**1042**	**881**
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	99	43	99	177
Henkilöstökustannukset	817	613	817	819
Vuokrat	68	31	68	63
Palvelujen ostot	168	131	168	146
Muut erilliskustannukset	79	20	79	212
Erilliskustannukset yhteensä	**1231**	**838**	**1 231**	**1417**
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannusosuus				
Tukitoimintojen kustannukset	400	217	346	270
Poistot	10	6	10	9
Korot	0	0	1	0
Muut yhteiskustannukset	75	45	78	74
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	**485**	**268**	**435**	**352**
Kokonaiskustannukset yhteensä	**1 716**	**1 106**	**1 666**	**1769**
OMARAHOITUSOSUUS (Tuotot - Kustannukset)	**-686**	**-695**	**-624**	**-888**
Omarahoitusosuus, %	**40 %**	**63 %**	**37 %**	**50 %**

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

1.5.1.1 Koulutus- ja opiskelijapalvelujen suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Suoritettujen tutkintojen määrä oli tavoitteen mukainen ammatillisten tutkintojen osalta, AMK-tutkintojen osalta oli nousua tavoitteeseen nähden. AMK-tutkintojen itsenäinen eteneminen ja valmistuminen aikaansaa eroavaisuuksia tavoite- vs. toteumatasolla. Vuonna 2020 valmistui yksi alipäällystökurssi. Varautumiskoulutuksen koulutettavapäiväkertymä oli vuotta 2019 pienempi. Rajoitetun kelpoisuuden tuottavia vesisukelluskursseja järjestettiin yksi alueellisesti liiketaloudellisena palvelutoimintana.

Pelastusopisto on erittäin vetovoimainen yhteistyökumppani, vaikkakin liiketaloudellisen täydennyskoulutuksen koulutettavapäivämäärä jäi tavoitteista. Myös liiketaloudellisen koulutuksen kannattavuutta on edelleen parannettu kustannustietoisuuden lisääntymisen ja prosessien kehittämisen kautta. Vuoden 2020 osalta tavoitteiden pääsyn esti COVID-19-pandemia.

Varautumiskoulutuksen osalta erityisesti perutut/siirretyt valmiusharjoitukset vaikuttavat verraten pieneen koulutettavapäivien toteumaan. Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutettavapäivien ja koulutettujen määrä pysyi vuonna 2020 toiminnan normaaleissa raameissa, vaikka osaa suunnitelluista kursseista ja kenttäharjoituksista ei voitu toteuttaa. Kansainvälisen pelastustoiminnan koulutustoiminnassa osallistuminen harjoituksiin voi muuttaa vuotuisia koulutusmääriä huomattavasti, kuten vuoden 2018 tilastossa näkyy. Vuoden 2020 aikana asiantuntijoiden lähettämistä kansainvälisiin tehtäviin tarkasteltiin tapauskohtaisesti, asiantuntijoiden turvallisuutta pandemiatilanteessa korostaen. Koronasta huolimatta asiantuntija lähetettiin keväällä Dominikaaniseen tasavaltaan tukemaan WFP:n toimintaa maan haasteellisessa koronatilanteessa (osittain etänä) sekä elokuussa TAST-tiimi ja EU-asiantuntijatiimin vetäjä Libanoniin tukemaan - osana EU:n kokonaisvaltaista apua - Libanonin viranomaisia räjähdysonnettomuuden jälkeisessä tilanteessa.

Taulukko 13. Tutkinnot, koulutettavapäivät ja kansainvälisen pelastustoiminnan suoritteiden määrät.

	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TAVOITE 2020	TOTEUMA 2020	EROTUS/ TAVOITE 2020	EROTUS 2020/ 2019
1. TUTKINNOT	**193**	**223**	**210**	**225**	**+15**	**+2**
- AMK-tutkinnot	33	34	30	45	+15	+11
- Pelastusopiston tutkinnot	161	189	180	180	-	-9
Pelastajatutkinto	117	115	120	121	+1	+6
Häke -päivystäjä	24	34	40	39	-1	+5
Alipäällystötutkinto	20	40	20	20	0	-20
2. KOULUTETTAVAPÄIVÄT*	**81407**	**87345***	**88950**	**85248**	**-3702**	**-2097**
2.1 Tutkintoon johtava koulutus	71103	74496	74970	79189	+4219	+4693
- josta AMK-koulutus	27291	25977	27090	28294	+1204	+2317
2.2 Ammatillinen lisäkoulutus	10304	11863	13000	5374	-7626	-6489
- Varautumiskoulutus (1 §)	4343	5558	7000	2168	-4832	-3390
, josta pakollista väestönsuojelukoulutusta	95	0	100	78	-22	+78
- Rajoitetun kelpoisuuden tuottava täydennyskoulutus	980	1342	1200	1223	+23	-119
- budjettivaroin tuettu täydennyskoulutus,	621	663	700	352	-348	-311
- liiketaloudellinen täydennyskoulutus	4360	4300	4000	1631	-2396	-2669
2.3. KVpel kehys, arviomääräraha, EU, ulkopuolinen	1202	986	980	685	-295	-301
3. MUUT KVPEL-indkaattorit						
Koulutettujen määrä, Kvpel kehys, arviomr. EU, ulkopuolinen	398	247	263	247	-16	0
- joista naisia/miehiä	86/312	43/204		31/216		
Kvpel asiantuntijat valmiudessa	168	162	n/a	138	n/a	-24
- josta naisia / miehiä	22/146	22/140		21/117		-1/-23
Kvpel asiantuntijoita tehtäviin	103	9	20	8	-14	-1
- joista naisia / miehiä	3/100	2/7		0/8		

* Koulutettavapäivämäärätavoite vuodelle 2019 ei sisältänyt vielä kansainvälisen pelastustoiminnan koulutettavapäiviä. Tämän taulukon toteumaluvuissa ne on huomioitu.

1.5.1.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen hankkeet ja julkaisut

Kilpailu hanke- ja projektirahoituksesta kansainvälisissä rahoitushauissa on kiristynyt entisestään. Kansallisia yhteistyöhankkeita oli kaksi vähemmän kuin vuonna 2019 (Taulukko 17). Kansainvälisiä hankkeita oli kolme, mikä oli neljä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Julkaisujen määrä ylitti tavoitteen. Vuonna 2020 julkaisuja oli yhteensä 13.

Taulukko 14. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tuotokset.

	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TAVOITE 2020	TOTEUMA 2020
Suoritteet				
Julkaisujen lukumäärä	13	20	19	13
Kotimaisten yhteistyöhankkeiden lukumäärä	19	19	n/a	17
Kv. hankkeiden lukumäärä	12	7	n/a	3

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

1.5.2.1 Koulutus- ja opiskelijapalvelujen palvelujen palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Tutkintokoulutuksen palaute, hakeneet, aloituspaikat sekä opiskelun keskeyttäminen

Pelastusopiston hakijaluvut olivat erittäin hyvällä tasolla huolimatta Ikäluokkien pienenemisestä ja hyvistä opiskelijoista käytävästä kovenevasta kilpailusta muiden oppilaitosten kanssa. Pelastusopistolla panostetaan edelleen tutkintojen markkinointiin. Hätäkeskuspäivystäjätutkinnon osalta jatkettiin hyvää yhteistyötä Hätäkeskuslaitoksen kanssa, mikä osaltaan ylläpitää erittäin hyviä hakijamääriä hätäkeskuspäivystäjätutkintoon.

Tutkintopalautteet ovat pitkälti edellisten vuosien hyvällä tasolla. Myöskin ammatillisen täydennyskoulutuksen palautteet osoittavat korkeaa tyytyväisyyttä opetuksen laatuun.

Neljän edellisen vuoden ajalta on kaikilta opintojaksoilta kerätty systemaattisesti palautetta, mistä saadaan kattavasti tietoa tutkintojen ja koulutuksen kehittämiseksi pidemmällä aikavälillä. Kattavaa palautetietoa hyödynnetään tutkintojen laajamittaisessa sisällöllisessä kehittämisessä.

Ammatillisen peruskoulutuksen tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijat suorittavat liki poikkeuksetta tutkintonsa loppuun asti. Alhaiset keskeyttäneiden luvut viestivät osaltaan opiskelijavalinnan järjestelyjen onnistumisesta, opiskeluaikaisten kokemusten myönteisyydestä sekä opiskelijoiden henkisestä sitoutuneisuudesta sekä motivaatiosta pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatteihin. Myös ammattikorkeakoulutuksen suorittamisprosentti on hyvä verrattuna yleisesti ammattikorkeakoulukenttään. Vuonna 2020 nousu ammattikorkeakoulutuksen keskeyttämisprosenteissa on seurausta Savonia AMK:n tutkintoanto-oikeuden opiskelijoista, joilla opinto-oikeusaika on päättynyt, ja jotka eivät hakeneet lisäaikaa. Osan keskeytyksen syynä on YTHS-maksun pakollisuus myös ammattikorkeakouluopiskelijoille.

Kansallinen ja kansainvälinen siviilivalmius

Siviilivalmiuden koulutuslinjan toiminta käynnistettiin Pelastusopistolla vuoden 2019 alussa. Vuoden 2020 aikana koulutuslinjan toimintaa vakiinnutettiin ja henkilöstön ristiin osaamista kahdesta siviilivalmiuden osasta, varautumiskoulutuksesta ja kansainvälisestä pelastustoiminnasta, lisättiin. Vuonna 2020 toteutettiin myös Pelastusopiston sisäinen valmiusharjoitus, jonka tavoitteena oli oman toiminnan kehittäminen kansainvälisille tehtäville lähettämisessä. Uusien kansainvälisen

pelastustoiminnan asiantuntijoiden etenemistä koulutuspolulla edistettiin pandemiasta huolimatta. Kansainvälisen pelastustoiminnan peruskurssin kautta toimintaan mukaan tuli lähes 40 uutta henkilöä eri puolilta Suomea, mikä luo edelleen koulutustarvetta tulevaisuuteen. Rahoituksen ollessa rajallinen kansainvälisen pelastustoiminnan perustehtäviä tuettiin edelleen myös ulkopuolisen rahoituksen koulutusprojekteja toteuttamalla. Verkossa tapahtuneen varautumiskoulutuksen palautteista korostuu positiivisuus ja niiden perusteella etäkoulutus on varautumiskoulutuksessakin varsin toimiva ja hyvä koulutusvaihtoehto. Verkkototeutuksiin liittyvät ratkaisut ovat saaneet kurssilaisilta hyvän vastaanoton.

Taulukko 15. Laadunhallinta koulutuksessa.

	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TAVOITE 2020	TOTEUMA 2020	2020 Erotus: Tavoite/toteuma
Tutkintopalaute (päättävien kurssien opiskelijoiden kokonaisarviointi asteikolla 1-4), kokonaiskeskiarvo	3,38	3,30	3,08	3,28	+0,2
-pelastajan koulutusohjelma, ka.	3,46	3,41	3,08	3,27	+ 0,19
-alipäällystön koulutusohjelma, ka.	3,26	3,01	3,08	3,22	+0,14
-hätäkeskuspäivystäjän koulutus-ohjelma, ka.	3,41	3,49	3,08	3,34	+ 0,26
Täydennyskoulutuspalaute (laatuasteikolla 1 – 4)	3,69	3,69	3,50	3,7	+ 0,20
Varautumiskoulutuksen palaute (laatuasteikolla 1 – 4)	3,51	3,56	3,50	3,69	+ 0,19
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaikat	5,84	6,38	5,0	7,97	+ 2,97
Ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisprosentti/aloituspaikka	0,58	1,5	1,0	2,13	+1,13
Ammattikorkeakoulutuksen keskeyttämisprosentti *laskettu läsnä olevan opiskelijamäärän mukaan	3,29	2,0	1,5	7,74	+ 6,24

1.5.2.2 Tutkimus, kehittämis- ja innovaatiopalvelujen palvelukyky ja laatu

Pelastusopiston TKI-toiminta tuottaa tietoa koulutuksen, strategisen päätöksenteon ja pelastustoimen operatiivisen toiminnan tueksi. Palvelukykyä kuvaavana mittarina voidaan laskea hankkeiden määrää, joissa nämä kriteerit toteutuvat. Vuonna 2020 päätöksentekoa tukevia hankkeita oli kaiken kaikkiaan kuusi. Opettajia ja opiskelijoita osallistui yhteensä 8 hankkeeseen. Pelastuslaitosten kanssa yhteistyötä tehtiin 14 hankkeessa.

1.6 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Pelastusopiston henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet lisääntyivät vuonna 2020 hieman. Koulutukseen (koulutus, koulutussuunnittelu ja opiskelijapalvelut) käytetyt henkilötyövuodet lisääntyivät edellisvuodesta noin 11 % ollen 87,2 htv:tta (edellisvuonna 78,5 htv:tta). Kasvua on aiheuttanut opiskelijoiden lisääntyneiden aloituspaikkojen määrän kautta lisääntynyt opetusresurssin tarve ja uusien virkojen perustaminen. Lisäksi on saatu rekrytoitua henkilökuntaa aiemmin täyttämättä jääneisiin virkoihin. Myös TKI -toiminnan henkilöstötyövuodet nousivat edellisvuodesta ollen 12,7 (11,0 htv vuonna 2019).

Pelastusopiston henkilöstövoimavarojen hallintaan on henkilöstösuunnittelijan avustuksella pystytty vuonna 2020 paremmin panostamaan henkilöstösuunnittelun, rekrytointien ja työhyvinvoinnin tukemisen keinoin. Kansainvälisen pelastustoiminnan asiantuntijoiden nimittämiseen ja työnantajavelvollisuuksien hoitamiseen liittyviä valta-vastuusuhteita tarkasteltiin riskienhallinnan näkökulmasta ja todettiin, että toiminnassa on selkeitä ja välttämättömiä kehittämistarpeita. Sama kehittämistarve ilmeni myös vuonna 2019. Ratkaisu asiaan on valmistumassa vuoden 2021 aikana.

Pelastusopiston työtyytyväisyysindeksi laski hieman ollen 3,52 (3,54). Suhteellisen hyvästä indeksistä huolimatta Pelastusopistossa haluttiin saada tarkempaa tietoa erityisesti työn organisointiin liittyvistä haasteista, jotka näyttivät VMBaro-kyselyn perusteella edellyttävän erityistä huomiota. Loppuvuoden 2019 hallinto- ja tukipalveluille tehdyn kyselyn jatkona alkuvuodesta 2020 toteutui suunnitellusti kysely koulutus- ja opiskelijapalveluille työtä edistävistä ja estävistä tekijöistä sekä esimiestoiminnan ja johtamisen kehittämistarpeista. Lisäksi VMBaron tulosten perusteella toteutettiin teknisten palveluiden palkkavertailua kalustonhuoltajan tehtävään ja seuraavaksi vertailua on suunniteltu tehtävän TKI-palveluiden ja opettajien osalta. Keväällä 2020 toteutettiin henkilökunnalle tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysely, jonka tulosten perusteella päädyttiin toimenpiteenä pyrkiä madaltamaan kynnystä epäasiallisesta käyttäytymisestä tai häirinnästä ilmoittamisesta ja työsuojelun ottamista vahvemmin mukaan tähän prosessiin. Vuonna 2020 työyhteisössä toteutui myös työterveyslaitoksen tekemä työyhteisöselvitys.

Pelastusopiston koulutustasoindeksi laski 2,2 % ollen 5.2. Koulutuspanostus pysyi edelliseen vuoteen nähden samana. Aiempien vuosien tapaan haasteita aiheuttaa koulutuspoissaolojen kirjaaminen Kiekuun. Tähän ovat syynä mm. erilaisten koulutukseen ja kehittymiseen liittyvien poissaolokoodien runsaus, haaste määritellä, mikä koulutus/kehittyminen on mitäkin sekä koodin "Amm.os.keh. ei työaikaa" harhaanjohtavuus (=ei työaikaa). Pelastusopiston henkilöstöllä on kuitenkin hyvät mahdollisuudet kouluttautua tehtävän edellyttämällä tavalla ja uusi selkeämpi ohjeistus henkilöstön jatko- ja täydennyskoulutuksen tukemiseen sekä koulutusten merkitsemiseen Kiekussa on laadittu.

Virkistys- ja työkunnon edistämiseen liittyviä kustannuksia ei kaikilta osin ole laskettu eikä kohdennettu Kieku -poissaolotietojen kohdentamisen haasteiden vuoksi sekä sen takia, että tietyt tähän luokkaan kuuluvat laskennat (mm. palkkakulut) joudutaan laskemaan manuaalisesti. Taloushallinnon resurssivajeiden vuoksi tätä laskentaa ei tehty vuonna 2020. Koronapandemian vuoksi valtaosa erityisesti koko Pelastusopiston yhteisistä virkistystoiminnoista jouduttiin perumaan. Mahdollisuuksien mukaan henkilöstölle on järjestetty pienempiä virkistystapahtumia ja tuettu omaehtoista liikunta- ja kulttuuritoimintaa liikunta- ja kulttuurisetelein.

Taulukko 16. Henkilöstövoimavarat (Lähde Tahti-järjestelmä)

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA HENKILÖSTÖVOIMAVARAT Toimiala: Pelastusopisto	2018	% osuus	2019	% osuus	2020	% osuus	vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT							
henkilötyövuodet	130,0		116,0		126,0		8,6
henkilöstömäärä	133		128		129,0		0,8
naiset	48	36,1	39	30,5	38	29,5	-2,6
miehet	85	63,9	89	69,5	91	70,5	2,2
vakinaiset	99	74,4	103	80,5	100	77,5	-2,9
naiset	30	30,3	32	31,1	31	31,0	-3,1
miehet	69	69,7	71	68,9	69	39,0	-2,8
määräaikaiset	34	25,6	25	19,5	29	22,5	16,0
naiset	18	52,9	7	28,0	7	24,1	0,0
miehet	16	47,1	18	72,0	22	75,9	22,2
kokoaikaiset	128	96,2	123	96,1	124	96,1	0,8
naiset	47	36,7	38	30,9	36	29	-5,3
miehet	81	63,3	85	69,1	88	71	3,5
osa-aikaiset	5	3,8	5	3,9	5	3,9	0,0
naiset	1	20,0	1	20,0	2,0	40,0	100,0
miehet	4	80,0	4	80,0	3,0	60,0	-25,0
keski-ikä	47,2		48,1		48,3		0,5
naiset	44,6		46,6		46,1		-1,1
miehet	48,6		48,7		49,3		1,1
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%		82,5		83,2		82,6	-0,7
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	7 819 449,8		7193877,1		7939957,4		10,4
tehdyn työajan palkat ja niiden % osuus palkkasummasta		79,7		80,8		78,8	-2,5
välilliset työvoimakustannukset €/vuosi	2 586 115,3		2385781,7		2662078,2		11,6
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		49,4		49,6		50,4	1,6
2. TYÖHYVINVOINTI							
työtyytyväisyysindeksi	3,43		3,54		3,52		-0,5
lähtövaihtuvuus % *)		7,0		7,6			-100,0
tulovaihtuvuus %		2,3		6,8		15,6	129,2
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä		0		0		0	0,0
sairauspoissaolot työpäivää/htv	4,6		4,5		7,5		65,9
työterveyshuolto €/htv *)	741,7		939,00				-100,0
3. OSAAMINEN							
koulutustasoindeksi	5,6		5,3		5,2		-2,2
naiset	6,1		6,0		5,9		-1,8
miehet	5,3		5,0		4,9		-2,2
koulutus ja kehittäminen €/htv	802		704,1		501,1		-28,8
koulutuspanostus työpäivää/htv)	2,6		1,9		1,9		-0,5

) Tahti -järjestelmän vaihtuvuusluvut eivät saatavilla.

Sairauspoissaolot (työpäivää/htv) kasvoivat edellisvuoteen verrattuna ollen 7,5 tpv/htv (4,5). Tähän vaikuttivat muutamat yksittäiset pidemmät sairauspoissaolot, sillä puolestaan sairaustapausten määrä väheni edellisvuodesta jopa 36 %. Työterveyshuollon kustannukset nousivat 28 %, mihin on vaikuttanut mm. lisääntyneet laboratoriokustannukset koronatestauksen myötä. Lisäksi työhyvinvointia on tuettu yhteistyössä työterveyshuollon kanssa esimerkiksi esimiesten työpaikkaselvityksellä sekä työyhteisötilaisuuksilla. Pelastusopiston henkilöstöllä oli kaksi yli 60 päivää kestänyttä sairauspoissaoloa. Hieman yli puolet sairauspoissaoloista oli 1–3 päivän poissaoloja. Korvaavan työn mallia hyödynnettiin sekä työntekijän että työnantajan näkökulmasta onnistuneella tavalla.

Taulukko 17. Sairauden kesto. (Lähde Kieku)

Sairauden kesto (pv)	2018		2019		2020	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%
1	76	36,02	79	41,36	31	25,41
2-3	104	49,29	81	42,41	36	29,51
4-10	24	11,37	21	10,99	31	25,41
11-60	6	2,84	10	5,24	22	18,03
61-90	0	0,00	0	0,00	2	1,64
91-180	0	0,00	0	0,00	0	0,00
yli 180	1	0,47	0	0,00	0	0,00
Yht.	211	100	191	100	122	100

Tapaturmia sattui kahdelle työntekijälle ja tapaturmista aiheutui yhteensä kaksi sairauspoissaolopäivää. Tapaturmat ja niiden syyt on käyty läpi asianmukaisesti. Vahinkotapahtumia (eli tapaturma, josta ei hoitotarvetta) oli kaikkiaan 12, joista henkilökunnalle kaksi. Opiskelijoille sattui vuoden aikana kahdeksan tapaturmaa.

Taulukko 18. Tapaturmista aiheutuneet sairauspäivät. (Lähde Kieku)

Vuosi	Henkilö-työ-vuosia	Henki-löiden lkm	Poissaolo-tapauksia lkm	Tapaturmasta aiheutuneet sairauspäivät			
				Yht.	Pv/ tapaus	Pv/ henkilö	Pv/ henkilö-työvuosi
2018	130,35	8	3	10	3,33	1,25	0,08
2019	115,65	5	2	14	7,00	2,80	0,12
2020	126,31	2	1	2	2,00	1,00	0,02

1.7 Tilinpäätösanalyysi

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Pelastusopiston toiminnan rahoitus muodostui aikaisempien vuosien mukaisesti määrärahakehyksistä, muista määrärahoista, maksullisen toiminnan tuotoista, vuokratuotoista, yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista, kaluston myyntituotoista ja muista tuotoista.

Koulutuksen varsinaiselle toimintamenomomentille (26.30.01.1) myönnettiin määrärahaa yhteensä 15 303 000 euroa, jossa on huomioitu Poliisiammattikorkeakoululle siirretty hallintopalvelumaksu 38 521 euroa. Kansainvälisen pelastustoiminnan momentille (26.30.01.3) myönnettiin yhteensä 750 000 euroa, muihin pelastustoiminnan toimintamenoihin (26.30.01.2) 50 000 euroa ja kansainvälisen pelastustoiminnan erityismenoihin momentille (26.30.20) arviomäärärahaa 870 000 euroa.

Viraston vuoden 2020 talousarviorahoitus muodostui seuraavasti:

1. Määrärahakehykset vuodelle 2020:

26.30.01.1	Koulutuksen varsinaiset toimintamenot	15 303 000
26.30.01.2	Muut pelastustoimen toimintamenot	50 000
26.30.01.3	Kansainvälinen pelastustoiminta	750 000
26.30.20	Erityismenot	870 000
		16 973 000

Taulukko 19. Määrärahat vuonna 2020

Määrärahat vuonna 2020	
SM:n myöntämät määrärahat	17 006 000
UM:n myöntämät määrärahat	0
VM:n myöntämät määrärahat	3 545
Kaikki myönnetyt määrärahat yhteensä	**17 009 545 euroa**

2. Muut määrärahan myöntöpäätökset momenteittain vuonna 2020

Valtiovarainministeriö myönsi osaamisen kehittämiseen (koulutuskorvaus) 3 545 euroa.

28.60.12	**VM**	
	Osaamisen kehittäminen	3 545
28.70.05.01	**SM**	
	Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen	18 000
28.70.05.04	**SM**	
	Pelastustoimen uudistus, Pronto	15 000
Muut määrärahan myöntöpäätökset yhteensä		**36 545**

Maksullisen toiminnan tuotot laskivat edellisvuodesta 48,9 % ollen 1 623 359 euroa. Tuotot koostuivat pääasiassa täydennyskoulutustuotoista sekä yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista. Vuokratuottoja olivat mm. kurssihotellin majoitustuotot, käyttökorvaukset, vuokrat kuljetusvälineistä, koneista ja laitteista. Kaluston myyntituotoiksi kirjataan pelastuskaluston myynnit kaluston uusimiseen liittyen. Kokonaistuotto romahti lähes kaikkien tulolajien osalta. Tulorahoituksen dramaattinen lasku vaikeuttaa Pelastusopiston perustoimintoja. Syynä tähän on COVID-19-pandemia ja sen aiheuttamana mm. eri organisaatioiden osallistumis-/matkustuskiellot pandemian aikana täydennyskoulutukseen.

Taulukko 20. Pelastusopiston muu rahoitus.

Tulojakauma vuosina 2018 - 2020	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TOTEUMA 2020	Muutos -%
Maksullisen toiminnan tuotot	1 462 088	1 556 454	703 626	-54,8 %
Vuokratulot	489 178	456 405	337 974	-25,9 %
Kaluston myyntituotot	73 500	30 350	52 252	41,9 %
Muut tuotot	1 123 995	1 135 578	529 507	-53,4 %
Yhteensä	**3 148 762**	**3 178 787**	**1 623 359**	**-48,9 %**

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Pelastusopiston toiminnan menot kasvoivat 3,68 %. Pelastusopiston koulutuksen varsinaiset toimintamenot käsittivät kokonaismenoista valtaosan. Prosentuaalisesti suurimmat menoerät kokonaismenoista olivat henkilöstökulut (noin 45 %), palvelujen ostot (20 %) ja vuokramenot (19 %). Kustannusten kasvuun vaikuttivat ensisijaisesti kasvaneet henkilöstömenot (avointen virkojen täyttäminen) sekä palvelujen ostot.

Valtion virka- ja työehtosopimuksen (2018–2020) mukaisesti palkkoja korotettiin 1.8.2020 lukien yleiskorotuksella, jonka suuruus oli 1,10 %. Investointien osalta Pelastusopisto toteutti välttämättömät ja kriittisimmät pelastusajoneuvo- ja pelastusvälinehankinnat. Tämä vähensi vuosien varrella syntynyttä investointivelkaa ja opetuksellisesti kaluston käytettävyys ja ajantasaisuus paranivat.

Taulukko 21. Pelastusopiston menojakauma.

Menojakauma vuosina 2018 - 2020	TOTEUMA 2018	TOTEUMA 2019	TOTEUMA 2020	Muutos -%
Henkilöstökulut	8 229 843	7 519 264	8 216 510	8,49 %
Vuokrat	3 529 138	3 544 881	3 483 095	-1,74 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 976 776	1 744 946	1 739 992	-0,28 %
Palvelujen ostot	3 603 216	3 352 319	3 690 129	9,15 %
Muut kulut	233 259	307 438	170 399	-44,58 %
Matkakulut	752 017	461 068	155 418	-66,29 %
Investointien hankintamenot	66 805	803 419	956 113	15,97 %
Yhteensä	**18 391 055**	**17 733 334**	**18 411 656**	**3,68 %**

Koulutuksen varsinaisten toimintamenojen (26.30.01.1) siirtyväksi eräksi vuodelle 2021 kirjattiin 712 981,09 euroa. Koulutuksen varsinaisten toimintamenojen osalta siirtyvän rahan määrää voidaan

pitää kohtuudella suunnitelman mukaisena huomioiden koronakuluihin saatu lisämääräraha sekä täydennyskoulutustoteutuksen tyrehtyminen pandemian seurauksena.

Kansainvälisen pelastustoiminnan kehysrahoituksesta (26.30.01.3) siirtyi vuodelle 2021 yhteensä 211 285.,58 euroa. Siirtyvä raha oli ennakoitua suurempi, pääasiassa rekrytointien viivästymisen takia sekä mm. viestinnän kehittämistyön siirtyessä vuodelle 2021. Muut pelastustoimen toimintamenot -momentilta (26.30.01.2) vuodelle 2021 siirrettiin 27 757.,56 euroa Pelastusasenteet -tutkimuksen viivästymisen seurauksena.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Vuonna 2020 toiminnan tuotot laskivat vuonna 2020 yhteensä 48,9 % eli yli 1 500 000 euroa. Merkittävin yksittäinen tekijä tuottojen laskuun oli täydennyskoulutuksen pysähtyminen käytännössä kokonaan COVID-19 pandemiasta johtuen. Samaan aikaan toiminnan kulut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna. Kasvaneina kuluina näyttäytyy pääasiassa henkilöstökulut virkatäyttöjen seurauksena. Toisaalta myös henkilöstöön liittyvät työterveyskustannukset kasvoivat vuoden 2020 aikana. Terveydenhuoltokulujen kasvu aiheutui myös pääasiassa COVID-19-pandemiasta. Siirtotalouden tuotot olivat Palosuojelurahaston hankerahoitukseen liittyviä tuottoja.

1.7.4 Tase

Taseen loppusumma oli 4 257 872.,98 euroa kun vastaavasti edellisvuonna taseen loppusumma oli 4 288 357.,69 euroa.

Aineettomiin hyödykkeisiin muihin pitkävaikutteisiin menoihin sisältyivät Pelastusopiston A- ja F-rakennusten muutosrakentaminen ja B-rakennuksen muutosrakentaminen. Aineellisissa hyödykkeissä rakennelmat -erä käsitti Pelastusopiston harjoitusalueelle rakennettujen neutralointikatoksen, lentokonepalosimulaattorin ja monipalosimulaattorin. Rakenteet -erä käsitti harjoitusalueen ajoharjoitteluradan, vaarallisten aineiden maarakennustyöt ja konttikentän prosessiviemäröinnin. Koneet ja laitteet -erään kuului Pelastusopiston pelastuskalusto (sammutusautot, ambulanssit, muut autot, kontit ja perävaunut). Pelastusopiston vaihto-omaisuus oli Pelastusopiston harjoitusalueen raaka- ja polttoaineiden varastoarvo 31.12.2020. Lyhytaikaisissa saamisissa siirtosaamiset -erään luettiin Pelastusopiston projektien (ulkopuolinen rahoitus) tilinpäätöskirjaukset. Taseen vastattavaa -puolella saadut ennakot -erä sisälsi Pelastusopiston projektien (ulkopuolinen rahoitus) liittyvät tilinpäätöskirjaukset. Ostovelat olivat hankintoihin liittyviä vielä erääntymättömiä ostovelkoja. Siirtovelkoihin kirjattiin Pelastusopiston lomapalkkavelat.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Pelastusopiston sisäinen valvonta perustuu Pelastusopiston sisäisen tarkastuksen ja laillisuusvalvonnan ohjeeseen (PeODno-2014–790) sekä Pelastusopiston hankinta-, materiaali-, omaisuudenhallinta- ja kalustosääntöihin.

Sääntöjen ja ohjeiden keskeisenä tehtävänä toiminnan ohjauksen lisäksi on Pelastusopiston sisäisen valvonnan organisointi ja vastuuttaminen. Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa:

- Pelastusopiston talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus;
- Pelastusopiston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaaminen;
- oikeiden ja riittävien tietojen saanti Pelastusopiston taloudesta ja toiminnasta.

Työjärjestyksessä on määritelty johdon ja päälliköiden vastuut myös sisäisen valvonnan näkökulmasta.

Sisäinen valvonta Pelastusopistossa on osa johtamista, ja sisäinen valvonta on myös integroitu eri toimintojen vastuuhenkilöiden tehtäviin. Erillistä sisäisen tarkastajan virkaa ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi perustaa noin sadan henkilön organisaatioon. Tietosuojavastaavan tehtävänä on valvoa ja edistää tietosuojaan liittyvien velvoitteiden toteutumista. Uuden työntekijän perehdytyksessä painotetaan muun muassa virkapuhelinten, matkustuksen, ajoneuvojen ja taksien käyttöperiaatteita sekä asiakirjajulkisuuteen, tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviä kysymyksiä. Kaikki Pelastusopiston uudet työntekijät (ml. opiskelijat) suorittavat sekä tietoturva- että tietosuojan verkkokoulutuksen.

Pelastusopiston riskienhallintaa toteutetaan sisäministeriön ohjeiden ja työkalujen avulla. Pelastusopiston keskeisimmät riskit vuonna 2020 liittyivät henkilöstön ja opiskelijoiden toimimiseen riskialttiissa ympäristössä sekä COVID-19-pandemian aiheuttamaan terveysuhkaan, koulutusjärjestelmäuudistuksen toteutukseen liittyviin haasteisiin, kansainvälisen pelastustoiminnan päivystys- ja varallaolojärjestelmiin sekä taloudellisten resurssien ja toiminnan vaikuttavuus- ja laatuodotusten väliseen epätasapainoon.

Pelastusopiston vuoden 2020 sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä arvioitiin tammi–helmikuussa 2020 Sisäisen valvonnan arviointi –lomakkeella. Arviointiin osallistui neljä johdon ja esimiesten edustajaa. Arvioinnin perusteella voidaan todeta, että arvio sisäisestä valvonnasta oli hyvin samankaltainen kuin edellisenä toimintavuonna. Toimintaympäristöön liittyvä tarkastus ja valvonta arvioitiin pääosin hyvälle tai kiitettävälle tasolle. Suurimmat haasteet ja kehittämiskohteet liittyivät edelleen kansainvälisen pelastustoiminnan tehtäväkenttään kohdistuviin valta-vastuusuhteisiin, toiminnan resurssointiin ja operatiivisten tehtävien hoitamiseen suhteessa lain edellyttämiin velvoitteisiin (päivystys ja varallaolo) sekä toiminnan ohjaukseen. STOM-prosessin käyttöönotossa on vielä haasteita, mutta lähtökohtaisesti tulosohjausprosessin selkiytyminen tulee edesauttamaan kokonaisuutta. Muu selvitystoiminta -osuuden keskiarvot jäävät alhaisiksi. Pidemmällä aikajänteellä Pelastusopiston toiminnan kvalifiointi ja kansainvälinenkin evaluointi tulevat ajankohtaiseksi.

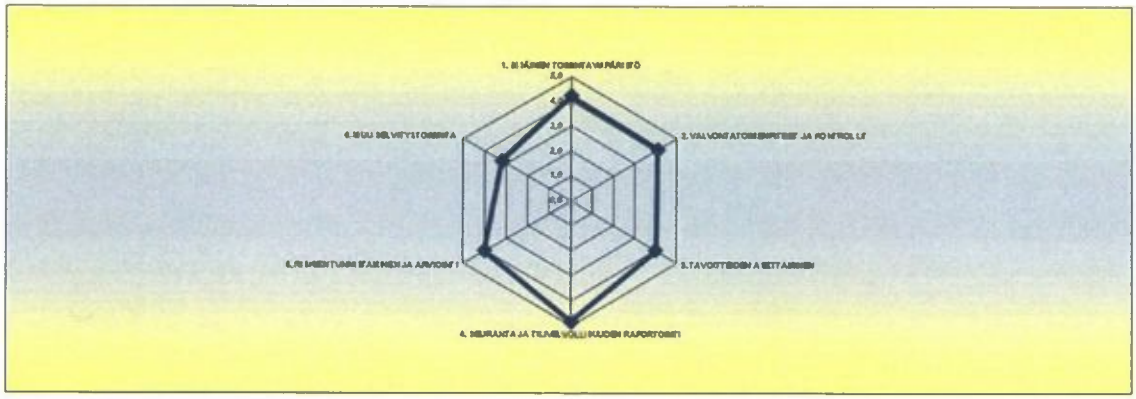

Kuva 1. Sisäisen valvonnan arvioinnin yhteenveto 2020.

Arviointi- ja vahvistuslausuma:

Olen arvioinut, täyttääkö Pelastusopiston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet, ja todennut, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat olennaisilta osiltaan riittäviä ja täyttävät niille asetetut tavoitteet. Pelastusopiston sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on arvioitu edellä tässä luvussa kuvatulla tavalla. Tehdyn arvioinnin perusteella voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta Pelastusopistossa eivät sisällä olennaisia puutteita.

Vs. rehtori Minna Hirvonen

1.9 Arviointien tulokset

Sisäministeriö kohdisti vuonna Pelastusopiston toimintaan laillisuusvalvontatarkastuksen ja Pelastusopiston rehtorin edustus- ja matkakustannusten tarkastuksen.

Laillisuusvalvontatarkastuksen tarkastusraportti tuloksineen valmistuu vuonna 2021. Pelastusopiston rehtorin edustus- ja matkakustannusten tarkastuksen tarkastusraportissa todettiin edustus menojen olleen asianmukaisia ja perusteltuja. Pelastusopiston rehtorin edustuskuluissa ei siten ollut huomauttamista. Myöskään rehtorin matkakustannuksissa ei ollut huomauttamista.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Ei havaittuja väärinkäytöksiä vuonna 2020.

2 Pelastusopiston talousarvion toteumalaskelma

Pelastusopiston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2020	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		**123 688,99**	**98 743**	**98 742,60**	**0,00**	**100**
11.04.01.	Arvonlisävero	123 688,99	98 743	98 742,60	0,00	100
12. Sekalaiset tulot		**9 417,91**	**2 213**	**2 213,48**	**0,00**	**100**
12.26.99.	Sisäministeriön hallinnonalan muut tulot	7 660,00	2 213	2 213,48	0,00	100
	12.26.99.3. Muut tulot	7 660,00	2 213	2 213,48	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	1 757,91				
Tuloarviotilit yhteensä		**133 106,90**	**100 956**	**100 956,08**	**0,00**	**100**

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoministeriön hallinnonala		**25 000,00**		**0,00**		**0,00**	**0,00**	**24 828,81**	**24 828,81**	**13 009,84**	**11 818,97**
24.90.68.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)	25 000,00						24 828,81	24 828,81	13 009,84	11 818,97
26. Sisäministeriön hallinnonala		**15 483 173,80**	**18 911 521**	**17 602 339,58**	**952 024,23**	**18 554 363,81**	**357 157,36**	**1 037 502,77**	**17 140 502,77**	**16 188 478,54**	**952 024,23**
26.01.29.	Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	1 926 846,00	1 938 521	1 938 521,17		1 938 521,17	0,00				
26.30.01.	Pelastustoimen toimintamenot (S2)	13 172 000,00	16 103 000	15 150 975,77	952 024,23	16 103 000,00	0,00	1 037 502,77	17 140 502,77	16 188 478,54	952 024,23
	26.30.01.1. Koulutuksen varsinaiset toimintamenot (KPY)	12 422 000,00	15 303 000	14 590 018,91	712 981,09	15 303 000,00	0,00	650 146,40	15 953 146,40	15 240 165,31	712 981,09
	26.30.01.2. Muut pelastustoimen toimintamenot (KPY)	300 000,00	50 000	22 242,44	27 757,56	50 000,00	0,00	222 969,01	272 969,01	245 211,45	27 757,56
	26.30.01.3. Kansainvälinen pelastustoiminta (KPY)	450 000,00	750 000	538 714,42	211 285,58	750 000,00	0,00	164 387,36	914 387,36	703 101,78	211 285,58
26.30.20.	Erityismenot (A)	384 327,80	870 000	512 842,64		512 842,64	357 157,36				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		**6 168,00**	**3 545**	**3 545,00**		**3 545,00**	**0,00**	**33 000,00**	**33 000,00**	**10 136,42**	**22 863,58**
28.60.12.	Osaamisen kehittäminen (A)	6 168,00	3 545	3 545,00		3 545,00	0,00				
28.70.05.	Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen (S3)							33 000,00	33 000,00	10 136,42	22 863,58
	28.70.05.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen							18 000,00	18 000,00	1 018,30	16 981,70
	28.70.05.4. Pelastustoimen uudistus (EK) (varattu)							15 000,00	15 000,00	9 118,12	5 881,88
Määrärahatilit yhteensä		**15 514 341,80**	**18 915 066**	**17 605 884,58**	**952 024,23**	**18 557 908,81**	**357 157,36**	**1 095 331,58**	**17 198 331,58**	**16 211 624,80**	**986 706,78**

3 Pelastusopiston tuotto- ja kululaskelma

Pelastusopiston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2020-31.12.2020		1.1.2019-31.12.2019	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	703 626,16		1 556 454,30	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	337 974,27		456 404,75	
Muut toiminnan tuotot	284 342,73	1 325 943,16	513 362,26	2 526 221,31
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 735 352,13		1 744 945,51	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	4 639,48		-13 715,18	
Henkilöstökulut	8 216 510,01		7 519 263,61	
Vuokrat	3 483 095,43		3 544 881,27	
Palvelujen ostot	3 690 129,33		3 495 299,57	
Muut kulut	325 816,56		625 286,12	
Poistot	637 521,13	-18 093 064,07	560 922,56	-17 476 883,46
JÄÄMÄ I		-16 767 120,91		-14 950 662,15
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	227,50		582,42	
Rahoituskulut	-3,19	224,31	-239,22	343,20
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	268,25	268,25
JÄÄMÄ II		-16 766 896,60		-14 950 050,70
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot voittoa tavoittelemattomilta yhteisöiltä	11 965,11		7 641,17	
Siirtotalouden tuotot valtionhallinnolta	285 451,31	297 416,42	644 343,49	651 984,66
JÄÄMÄ III		-16 469 480,18		-14 298 066,04
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	98 742,60		123 688,99	
Suoritetut arvonlisäverot	-1 938 521,17	-1 839 778,57	-1 926 846,00	-1 803 157,01
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-18 309 258,75		-16 101 223,05

4 Pelastusopiston tase

Pelastusopiston Tase

	31.12.2020		31.12.2019	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	6 941,55		13 558,60	
Muut pitkävaikutteiset menot	171 035,66	177 977,21	263 894,23	277 452,83
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennelmat	841 276,87		936 200,38	
Rakenteet	849 176,96		937 522,35	
Koneet ja laitteet	1 745 341,65	3 435 795,48	1 144 005,13	3 017 727,86
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		3 613 772,69		3 295 180,69
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	81 392,00	81 392,00	86 031,48	86 031,48
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	86 225,51		79 915,66	
Siirtosaamiset	431 459,89		790 750,04	
Muut lyhytaikaiset saamiset	12 529,80		23 695,16	
Ennakkomaksut	32 619,05	562 834,25	12 784,66	907 145,52
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön menotilit	-125,96	-125,96	0,00	0,00
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		644 100,29		993 177,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ		4 257 872,98		4 288 357,69

	31.12.2020		31.12.2019	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	3 922 479,10		3 922 479,10	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-2 264 154,24		-3 359 196,02	
Pääoman siirrot	17 598 307,39		17 196 264,83	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-18 309 258,75	947 373,50	-16 101 223,05	1 658 324,86
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Saadut ennakot	95 528,00		0,00	
Ostovelat	1 585 689,07		1 109 023,38	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	185 418,83		147 607,61	
Edelleen tilitettävät erät	182 425,97		166 821,02	
Siirtovelat	1 261 437,61	3 310 499,48	1 206 580,82	2 630 032,83
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		3 310 499,48		2 630 032,83
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		4 257 872,98		4 288 357,69

5 Liitetiedot

Tilinpäätöslaskelmien liitteet

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta
Liite 2 Nettotuetut tulot ja menot
Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut
Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat
Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
Liite 14 Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat
Liite 15 Velan muutokset
Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio
Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

Yhteistoiminnan kustannusten korvausten ja yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuuksien tilien numerointi ja sijainti tilikarttahierarkiassa muuttuivat vuoden 2020 alussa. Tilien kertymät raportoidaan tuotto- ja kululaskelmassa tilikarttahierarkian mukaisesti laskelman rivillä *Palvelujen ostot*. Aiemmin nämä erät on esitetty omalla rivillään *Sisäiset kulut*. Tuotto- ja kululaskelmassa esitetyt vuoden 2019 tiedot on muutettu vastaamaan vuoden 2020 käytäntöä.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi.

Ei ole asiaan liittyviä tapahtumia.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a §:n mukaisia.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Opettajien vuoden 2019 ylityökorvaukset maksettiin alkuvuonna 2020, koska opettajien kokonaisvuosityöajan ylittävät tuntitoteumatiedot voidaan laskea ja vahvistaa vasta kalenterivuoden päätyttyä. Korvauksia maksettiin yhteensä 68 780 €. Muita asiaan liittyviä tapahtumia ei ollut.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa.

Tiedot ovat vertailukelpoisia keskenään.

6. Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

Ei olennaisia tapahtumia.

Liite 2. Nettotuetut tulot ja menot

Pelastusopiston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.30.01. Pelastusoimen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	16 340 567,48		16 770 056,53		17 722 080,76				17 807 559,30	
	Bruttotulot	3 168 567,48		1 619 080,76		1 619 080,76				1 619 080,76	
	Nettomenot	13 172 000,00	16 103 000	15 150 975,77	952 024,23	16 103 000,00	0,00	1 037 502,77	17 140 502,77	16 188 478,54	952 024,23

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 4.

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2020	2019
Henkilöstökulut	**6 925 154,51**	**6 337 017,01**
Palkat ja palkkiot	6 877 245,06	6 182 790,81
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	47 909,45	154 226,20
Henkilösivukulut	**1 291 355,50**	**1 182 246,60**
Eläkekulut	1 171 919,18	1 082 502,57
Muut henkilösivukulut	119 436,32	99 744,03
Yhteensä	**8 216 510,01**	**7 519 263,61**
Johdon palkat ja palkkiot, josta	332 768,82	242 892,58
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 6.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 7.

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 10.

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 11.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarviomenot 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	3 112 016,00	3 578 818,00	1 199 231,00	473 365,00	3 346 691,00	8 598 105,00

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

Liite 15: Velan muutokset

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Pelastusopistolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

1.1.2020 avaavan taseen sekä vuoden 2019 vertailutietojen laatimisen periaatteet

Pelastusopisto on toiminut vuoden 2020 kirjanpitoyksikkönä. Tilinpäätöksen 2020 laatimisen periaatteet ovat yhtäläiset vuoteen 2019 nähden

Tase

Tilikauden taseen tiedot ovat vertailukelpoisia vuoden 2019 tietoihin nähden.

Tuotto- ja kululaskelma

Tilikauden tuotto- ja kululaskelman tiedot ovat vertailukelpoisia vuoden 2019 tietoihin nähden.

Talousarvion toteumalaskelma

Talousarvion toteumalaskelmalla esitetään kirjanpitoyksikön 220 talousarviokirjanpidon toteumatiedot.

Tilinpäätöksen liitteet

Tilinpäätöksen liitetietojen laskentaperusteissa ei ole tapahtunut muutoksia.

6 Allekirjoitukset

Tilinpäätösasiakirjan hyväksyminen.

Olen tänään hyväksynyt Pelastusopiston vuoden 2020 tilinpäätöksen.

Kuopiossa 25.2.2021

Minna Hirvonen
vs. rehtori

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä __.__.2021

_____